

Onze Vogels

NUMMER 12 | DECEMBER | 2021

Nederlandse Bond
van Vogelliefhebbers

De

se

Dé webwinkel voor al uw vogelartikelen! Bakker kunststof kooien

- Nieuwe modellen
- Vluchtkooien
- Lades in kleur
- Kleurecht
- 100% kunststof
- LED verlichting mogelijk

GRATIS VERZENDING!
vanaf € 75,-

Nederlands Ornithologische Federatie - Fédération Ornithologique Néerlandaise

December 17 – 19, 2021

1st NOFON CHAMPIONSHIP

Tentoonstelling van kleur-, sier- en zangvogels.
Exposition d'oiseaux de couleur, d'ornement et de chant
Ausstellung von Farben-, Zier- und Singvögeln
Exhibition of color, ornamental and songbirds

**GC Klein Boom
Mechelbaan 604, B 2580 Putte**

VOGELBEURS - VENTE D'OISEAUX - VOGELVERKAUF - BIRD SALE

Open/Ouvert/Offnen/Open

Vrijdag/Vendredi/Vreitag/Friday 17/12/2021 11.30 - 18.00
Zaterdag/Zaterdag/Saterdag/Saturday 18/12/2021 09.00 - 18.00
Zondag/Dinsanche/Sonntag/Sunday 19/12/2021 08.00 - 16.00

Info: www.nofon.be

mail: info@nofon.be

Organized by: Nofon vzw/asbl

Sponsored by:

Minder verspillen en meer recycelen met Fauna

Maak kennis met onze nieuwe productlijn, gemaakt van gerecyclede drankverpakkingen.

100% gerecycled

Fauna favoriet!

Fauna is gespecialiseerd in benodigdheden voor vogels, vogelwereld en voliëres. Sinds de Vogelwereld is Fauna niet ook een gerechtigde naar de staar voor goede en kwalitatief hoogwaardige producten.

Kijk op onze website voor het complete assortiment en vraag ernaar bij uw groothandel/winkelier.

www.faunabirdproducts.com

Vogelliefhebbers in Nederland Goed nieuws over 'DE VOGELWERELD' A.O.B.

Steeds meer Nederlandse liefhebbers willen een abonnement op het tijdschrift 'De Vogelwereld' van A.O.B. Speciaal voor die mensen heeft het bestuur een speciale regeling uitgewerkt. Nederlandse liefhebbers kunnen voortaan door slechts 37 euro te storten op het rekeningnummer BE05 7390 1147 2875 - BIC GEBABE33 een jaar lang ons tijdschrift ontvangen.

Gelieve naam en volledig adres te vermelden bij de betaling.
'De Vogelwereld' verschijnt 11x per jaar.
9x op 48 blz. A4 en 2x op 64 blz. A4

Uw kan een gratis proefnummer downloaden van www.aobbel.be

Voliërebouw Saman voor al uw voliëres, hokken en kooien

Wij leveren uit vooraad. U kunt gaan voor zelfbouw compleet of met losse panelen als bouwpakket. Ook verzorgen wij de complete montage indien gewenst. Antraciet, zwart, groen, geanodiseerd en bruto - aluminium hebben wij in het programma. Gass in diverse maten, kleuren en draaddikte, op maat geknipt na walsen. Diverse soorten en maten plaatwerk zoals kunststof, pvc, plexiglas, polycarbonaat en sandwichpanelen om dichte kooien en geloeerde nachthokken te maken. Voor meer informatie kijk op: www.vlierebouw.saman.nl en bel of mail ons.

KRUISPAD 14 | 4891 RJ RIJSENEN
06 51 14 55 55
[INFO@VLIEREBOUWSAMAN.NL](mailto:info@vlierebouw.saman.nl)
WWW.VLIEREBOUWSAMAN.NL

De

ysel

INHOUD

In deze uitgave

Grauwe klauwier	5		17	Sijzen 2
Kwartels 3	6		20	Domesticatie Europese Cultuurvogels 3
Mijn ervaringen met spitsstaartamadines	8		23	Ondanks tegenslagen toch maar weer opnieuw begonnen
Bruin-kweker in hart en nieren	10		24	Kweek met de prachtnon
Natuureiland Tiengemetten	12		28	De zomertortel (<i>Streptopelia turtur</i>)
De snavel, een zeer boeiend deel van de kromsnavel	14		31	Regenwormen

En verder

4	Column voorzitter
31	Column keurmeester
32	Bondsmededelingen
34	NBvV Info
34	Colofon
35	Kalendervogel

Coverfoto:
Lepelaars
© Henk Branje

En daar gaat ie weer...

En weer zitten we met zijn allen in spanning... Op het moment van schrijven, begin november en vlak voor de aangekondigde persconferentie over de nieuwe coronamaatregelen, lijken een paar spookbeelden weer op te doemen. Net nu de tentoonstellingen en vogelbeurzen weer op gang lijken te komen en ook het normale fysieke vergaderseizoen weer losbreekt, drelgen we met zijn allen weer een stapje terug te moeten doen.

Klaas Snijder, bondsvoorzitter

En het leek zo veel belovend. Menig tentoonstellingbestuur had de draad vol goede moed weer opgepakt om een mooie show te gaan draaien. De vroege oktober shows waaronder een aantal speciaalclubs, zoals de jubilerende BEO-show in Oirschot, konden nog lekker uitpakken, maar de november en december shows moeten maar weer afwachten wat er nog redelijkerwijs mogelijk is. Het is niet anders. Corona blijkt nog steeds een uiterst taai en zeer gevaarlijke tegenstander te zijn die zich niet zomaar laat weggagen. Ook de bondsshow komt hiermee onder

druk te staan. De werkgroep is al geruime tijd volop met de organisatie bezig en ging ook uit van een "normale" show met hooguit een CoronaCheck van een QR-code. Maar wanneer de "anderhalvemeter" weer ingevoerd gaat worden, dan is een bondsshow geen optie. Met de directie van de Usselhallen zijn hier afspraken over gemaakt. Ook voor hun is het een zware tijd. En het leek zo hoopvol. De Usselhallen blijven nog drie jaar open en de NBvV kan dus kiezen om de nog twee geplande edities in Zwolle te blijven. Wel heeft de directie ons gevraagd om te verkassen van de AA-hal, naar de Usselhal. Dit is de ronde booghal waar tijdens de Mondial de standhouders te vinden waren. De AA-hal is de komende paar jaar in gebruik als carting centrum en aan dat verzoek wilden we wel voldoen op een voor ons aantal gunstige voorwaarden. De grote hal gaan we inrichten met de wedstrijdvogels, de speciaalclubs en de standhouders. Een wens van velen. Naast de wedstrijdhal hebben we de beschikking over de Meerhal en de Hanzesaal. In deze hallen plaatsen we de verkoopvogels. Zowel de NBvV-verkoopklasse, als de particuliere kramenverkoop die drie dagen open is. De deuren van de

verkoophal gaan open voor publiek om 9.00 uur en de showhal met wedstrijdvogels om 10.00 uur.

Althans, dat is het plan wanneer corona niet nog vuiler roet in het eten gooit. En dan hebben we het nog niet eens over onze oude vijand gehad; Vogelgriep! Ook deze waart weer rond met uiterst destructieve gevolgen. Een aantal pluimvee bedrijven zijn alweer geruimd en Nederland kent weer een afschermplicht voor hobbypluimvee. Ook onze loopvogels, zoals de kwartels en patrijzen zijn daarmee uitgesloten van tentoonstellingen. Het is niet anders. Gezamenlijk lobbywerk van de vogelbonden heeft voor deze tak van sport nog geen resultaat gehad, maar voor het overgrote deel van ons vraagprogramma heeft het geen gevolgen. We blijven dus maar optimistisch en hopen u in Zwolle of elders op een show te begroeten. Maar het belangrijkste is; Blijf gezond, en geniet van de komende feestdagen en proost op een gelukkig 2022!

KOUDIJS

www.koudijskleindiersport.nl

Uw leverancier voor de optimale verzorging van uw vogels. Wij bieden u een ruim assortiment aan van vitaminepreparaten, voedingssupplementen, bestrijdingsmiddelen en ademhalingbescherming.

Lancering van maar liefst 5 nieuwe Koudijs producten!

- Bronchi Block Vloeibaar – Ter ondersteuning van de luchtwegen (alternatief Omiper)
- Licosol Vloeibaar & Licosol Poeder – Ter ondersteuning van de darmwerking en de weerstand (alternatief Anti-Coccidiose)
- NatuReMila – Drinkwatertoepassing voor een preventieve werking tegen bloedluizen
- Vital Flora Pro Oreganomix – Ter ondersteuning van een breed scala aan gezondheidsproblemen zoals bijvoorbeeld E. coli, coccidiose, trichomonas, streptokokken, salmonella, aspergillus enz.

Voor meer informatie bezoek onze site
www.koudijskleindiersport.nl

Hammerstraat 48-15, 8161PH, EPE Telefoon: 0578-69 55 33

email: info@koudijskleindiersport.nl

Grauwe klauwier

In het boek 'De vijfde vrouw' uit de Wallander-serie, van de Zweedse thrillerschrijver Henning Mankell, wordt het eerste slachtoffer vlakbij zijn huis dood aangetroffen. Hij is op negen bamboepalen gespiest. De vlijmscherpe punten hebben het lichaam doorboord. Een gruwelijke scene die op de een of andere manier altijd in mijn hoofd is blijven hangen.

© Rik Meerema

Toch kwam het mij, toen ik hem voor het eerst las, bekend voor. Als kind las ik namelijk al de volgende horrorscheen in mijn vogelboek: 'Hun slachtoffers spietzen ze vast op scherpe punten. Deze worden hierbij vaak volledig doorboord, waarna ze met de haaksnavel uit elkaar worden getrokken. Als ze niet direct worden gegeten, dan worden ze soms op deze spiesen bewaard voor moeilijkere tijden. Dit noemt men voorraadkasten.' Wanneer ik er nu op terug kijk, niet echt literatuur voor een jonge geest en luguber genoeg voor een paar stevige nachtmerries. Toch had ik er als kind weinig last van. Ik was vooral geïnteresseerd in de geweldige vogels die er bij afgebeeld waren. Het vrouwtje met een bruine rug, grijsbruine kop, bruine wangvlek en vuilwitbruin geschubde borst en buik. En dan het mannetje, warm kastanjebruine rug, egaal grijze kop en nek, witte keel, grijsroze borst en buik, grijze stuit en zwarte staart. Om te smullen! Maar zijn belangrijkste handelskenmerk moet nog

komen. Het zwarte boevenmasker. Zo'n masker dat Zorro in de televisieserie droeg, als hij onschuldigen verdedigde tegen onrecht en onderdrukking. Dat masker maakt hem een tikje brutaal, een beetje mysterieus, maar in mijn ogen vooral heel aantrekkelijk.

Als kind moest ik het met het fotootje en de beschrijving uit het boek doen. Zien deed ik hem nooit. Gek is dat niet omdat de Grauwe klauwier, als een echter struikrover, houdt van een kleinschalig landschap met afwisselend boomsingels, bosjes, akkers en weiltes. In het open weidelandschap waar ik opgroeide waren ze nooit te vinden. Ook werkten de schaalvergroting en het gebruik van pesticiden in de landbouw niet mee. Rond 1985 was de vogel zo goed als uitgestorven in ons land. Maar, het verhaal van de Grauwe klauwier is er één van goed nieuws, want sinds het jaar 2000 neemt hun aantal weer gestaag toe en heroveren ze hun oude leefgebied. Aan

2020 worden er zelfs territoria aangetroffen op plaatsen waar ze vroeger niet voorkwamen.

Nu is mijn woonomgeving, de polder, nu niet direct het soort landschap waar je bij de Grauwe klauwier direct aan denkt. Toch verschenen ze een paar jaar geleden ook in mijn buurt. Eerst als gast, op doortrek naar broedgebieden, maar langzamerhand ook steeds vaker als broedvogel. Kleine open natuurgebiedjes met poelen, struiken, riet en grasland bieden ondertussen een thuis aan enkele broedparen. Ik hoef dan ook niet meer half Nederland door voor het maken van een plaatje van deze struikrover. Enige tijd geleden kon ik zelfs op 5 kilometer van mijn woning een Grauwe klauwier man met drie jongen vastleggen. Zorro van de polder met drie aanstaande bandieten: ik kijk uit naar hun boevenstreken.

Kwartels 3

Kwartels en patrijzen behoren tot de familie der hoenderachtigen. Best aantrekkelijke vogels om mee te beginnen! Maar welke soort past het beste bij jou en past jouw vogelverblijf bij alle soorten kwartels en patrijzen?

Tekst: Henk Branje

De kweek

Zo'n beetje het hele jaar rond wordt er gebroed. Van maart tot september de bospatrijzen; in het najaar beginnen de roulrouls en de montezuma kwartels.

De eerste legfels van het jaar zijn relatief vaak onbevrucht! Vaak zal dit te maken hebben met het niet helemaal synchroon lopen van het broedrijp worden van beide geslachten. Wanneer een voorjaar koud is met relatief veel koude nachten, zie je dat de hennen vaak al broedrijp zijn en eieren leggen terwijl de haantjes 'nog niet klaar' zijn. Het gevolg: onbevruchte eieren.

De eieren van de verschillende hoender-soorten worden op dusdanige dagen ingelegd dat ze allemaal op ongeveer dezelfde dag (in het weekend) uitkomen. Dat houdt dus in dat je goed moet administreren wanneer de eieren gelegd zijn en door welke soorten. De broedduur van de verschillende soorten patrijzen en kwartels is uiteraard bekend. De meeste eieren worden bebroed bij een relatieve luchtvochtigheid van 45-50%. Rond het uitkomen van de eieren wordt de relatieve luchtvochtigheid verhoogd tot circa 60-65%. De broedtemperatuur bedraagt bij de meeste soorten 37,5-37,8 graden Celsius. Eenmaal per week worden de eieren geschouwd en wordt

er gekeken of de luchtkamer niet te groot wordt. Is dit laatste het geval, dan verloopt het broedproces niet optimaal en moet er ingegrepen worden.

Opfokken

Voor het onverwant houden van de verschillende lijnen is het belangrijk om de kuikens van de verschillende soorten uit elkaar te houden! Daartoe worden liefst eieren van verschillende soorten in de broedmachine gelegd. Vlak voor het uitkomen worden de eieren per ouderkoppel in speciale korfjes (10x10x10 cm) gelegd. Na uitkomst, wanneer de kuikentjes zijn opgedroogd, worden ze 'gemerkt' met behulp van fijne plastic

Californische kuifkwartels met jongen
© Shutterstock

meegroeingetjes (in spiraalvorm). Die ringen zijn dusdanig ontworpen dat ze meegroeien met het pootje. Ze zijn beschikbaar in verschillende kleuren. Heeft men bijvoorbeeld van drie koppels jonge heuvelpatrijzen, dan worden drie kleuren meegroeingetjes gebruikt, voor elke 'familie' een eigen kleur. Op die manier blijft bekend van welke oudervogels de jongen afkomstig zijn, wanneer de kuikens uit de hierboven genoemde 'uitkomstbakjes' allemaal bij elkaar geplaatst worden. Op het moment dat de vogels met vaste voertingen geringd kunnen worden krijgen ze hun eigen ring met volgnummer etc. Het meegroeingetje kan vervolgens verwijderd worden.

Bij elkaar plaatsen

Dat bij elkaar plaatsen houdt in dat de kleine en grote kuikens bij elkaar geplaatst worden. Als het even kan wordt een wat ouder kuikentje (bijvoorbeeld 'n week oud) bij de pas uitgekomen kuikens geplaatst; het oudere jong leert de kleintjes eten!!!

Heel belangrijk is om de kuikentjes veel variatie en afwisseling te geven en ook schuilmogelijkheden.. Vervelen de vogeltjes zich namelijk dan gaan ze rond zich heen pikken en loop je kans dat ze naar elkaars teentjes gaan pikken hetgeen natuurlijk vervelende gevolgen kan hebben wanneer de tere teentjes kapot geplukt worden (en eventueel zelfs verminkt). Niet te klein huisvesten bovendien! De kuikens krijgen verschillende heel kleine drinkbakjes aangeboden (met een knikker er in om het drinken te activeren). Het water in de drinkbakjes moeten minstens drie keer per dag verversen worden. Het wordt immers snel warm en wordt ook nogal eens vervuild door de kuikens. De lamp (donkerstraler) wordt in een hoek opgehangen zodat de kuikens altijd de mogelijkheid hebben om wat verder weg van de lamp te gaan zitten. De eerste twee weken worden de kuikens op fijn gaas (10x10 mm) gehouden; de kleinste soorten op nog fijner gaas. In de eerste week wordt het voer vochtig gemaakt; de ervaring leert dat de kuikentjes dit veel beter op-

nemen dan droog voer. Het eerste voer bestaat uit opfokmeel voor leghennen (opfokmeel 1, fijne maling), Sivo start en haveremout. Bij de opfok wordt veel met haveremout gewerkt; dit bevat veel energie en is erg smakelijk.

Wanneer de kuikens twee weken oud zijn worden ze overgeplaatst naar opfokkooien; hier worden ze op hooi gehouden. Ook worden op dat moment de kuikens per soort gehulsvest.

Het overzetten dient met zorg te gebeuren. Het kan gebeuren dat de teentjes ten gevolge van stress kromtrekken (tenen trekken naar binnen). Wanneer dit gebeurt komt het niet meer goed met de teentjes! Ook kunnen kromme tenen een erfelijk gebrek zijn. Stress, erfelijkheid en verkeerde bodembedekking (bv schors in plaats van zand) of te dunne zitstokken kunnen allemaal het verschijnsel van kromme tenen veroorzaken. Belangrijkere oorzaken dan een verkeerd verlopend broedproces.

Hanteren, transport, fixeren

Voor transport kun je het beste gebruik maken van een kistje dat zo'n 10-14 cm hoog is. Aan de binnenkant van het plafond kun je een laag schuimplastic aanbrengeen zodat de vogels niet, wanneer ze schrikken en opspringen, hun kopjes beschadigen.

Vangen/ fixeren

Een kwartel kan het beste zó opgepakt worden dat één hand rond het achterlijf geplaatst wordt, met de pootjes tussen wijsvinger en middelvinger. De andere hand kan de voorzijde ondersteunen. Probeer niet tegen de veren in te strijken, want dan kunnen de vlaggen van de veren breken. De hand die de borst ondersteunt, is vrij en kan gebruikt worden om allerlei handelingen bij de kwartel te verrichten, zoals het betasten van de spieren, het oplichten van veren of het openen van de snavel.

Wetgeving

Kwartels, die meedoen aan tentoonstellingen moeten geënt zijn tegen pseudo-vogelpest.

Jonge Chinese dwergkwartels
© Shutterstock

Koppeltje frankijnkwartel
met twee kuikens © H. Branje

Kuikentje van patrijs © H. Branje

Kuikens al flink in de veren
© Shutterstock

Koppeltje roufouls met jongen
© H. Drijds

Mijn ervaringen met spitsstaartamadines

Het duurde wel een tijdje, maar ik kreeg toch m'n jonge spitsstaartjes op stok. Samenvatting van enkele jaren proberen jonge spitsstaartamadines te kweken.

© Cor Selders

In 2017 kocht ik een koppel roodsnavel spitsstaartamadines (koppel A) in Breda. Volgens de liefhebber moest het koppel weg omdat hij ging inkrimpen met zijn vogels. Hij had ook een hele grote mooie volière. De man van het koppeltje was vier jaar en het popje twee. Hij had er zelf geen jongen van omdat de zebra's het nest steeds leeghaalden. In april 2018 heb ik de vogels in een broedkooi van 50 x 40 x 40 cm gezet. Ze kregen een nestje van 15 x 15 x 15 cm, met een invlieggat van 3,5 cm. Ze hebben drie keer eitjes gelegd, maar deze waren telkens onbevruucht. Omdat ik het toch een leuke vogeltje vond heb ik eind 2018 twee nieuwe koppels gekocht. Een bij een kweker in Werkendam (koppel B) en in bij een kweker in Waspik (koppel C). Mooie vogels. Een van de poppen had volgens mij echter niet meer gezien als een broedkooi. Ik zette hem in een vlucht en hij kon niet goed vliegen. Dat ging van lieverlee wel beter tot ik een bad in de vlucht zette. Het bewuste poppetje was zo nat dat hij helemaal niet meer kon vliegen. Maar het kwam toch goed.

Kweek in 2019

In april 2019 heb ik de koppels B en C ieder in een broedkooi van 80 x 30 x 40 gezet. Ze kregen allebei een nestje van 15 x 15 x 15 met een vlieggat van 35 cm. Koppel A heb ik als back-up in een broedkooi van 2018 gezet. Bij koppel A werd er wel een ruw nestje gemaakt, maar er gebeurde niets. Na observatie bleek dat het poppetje wel in het nestje kwam maar het mannetje niet. Het was een nogal fors mannetje. De bedacht me dat hij misschien niet door het vlieggat kon. Ik heb het gat groter gemaakt en het koppel werd ineens enthouslast. Er werden 5 eitjes gelegd. Na 13 dagen was er nog geen jong. Ik heb nog een paar dagen gewacht, maar toen bleek dat er al 3 eitjes bijgelegd waren. Ik wist natuurlijk niet meer wat de nieuwe eitjes waren en wat de oude. In totaal lagen er op een bepaald moment tien eitjes in het nest. Dat werd natuurlijk niets. Na tien dagen bleken ze ook onbevruucht te zijn. De eitjes maar verwijderd. Na tien dagen waren er weer eitjes. Er werd één jong geboren. Het groeide heel erg traag. Ik kon het na tien dagen ringen met een ring 2,7 mm. Na 21 dagen vloog het uit de nest. Ik dacht dat ik hetzelfde kon handelen als bij kanaries en heb het in een babykooi gezet. Dat had ik

niet moeten doen, maar wist ik veel. Na twee dagen lag het dood op de bodem. Ik vond het welletjes. Het was inmiddels ook al juni.

Bij koppel B vond ik na een dag of 15 enkele eitjes op wat nestmateriaal in een hoekje op de grond van de broedkooi. Er lagen ook een paar kapotte eitjes. Dat werd natuurlijk niets. Enige tijd later vond ik een paar eitjes in het voerbakje. Dat werd natuurlijk ook niets. Ook bij dit koppel heb ik de gaten van de broedbak groter gemaakt en voor alle zekerheid een spijlenkastje gezet op ongeveer de plaats waar de eitjes geleggen hadden. Na tien dagen lagen er 5 eitjes in het spijlenkastje. Er werden drie jongen geboren. De ouders wisten kennelijk niet wat ze er mee aan moesten. Ze zaten allebei bovenop het kastje en keken in het nestje, maar gevoerd werd er niet. De jongen lagen na enkele dagen dood in de kooi. De vogels ook maar in de vlucht gezet.

Maar zo eigenwijs als ik ben, wilde ik toch verder gaan met deze vogeltjes. Aan de keukentafel heb ik het er met mijn echtgenote vaak over gesproken. Ik had ook wel eens die gedachte gehad, maar zij zei het. Waarom zet je de vogels niet in de vlucht. Zij vindt het kweken in broedkooien in zijn algemeenheid niets voor de vogels zelf.

Ik had in feite twee jonge koppels. Van koppel A kon ik niet veel verwachten. Uit ervaring weet ik dat wanneer je twee koppels in een ruimte laat broeden het altijd hommeles is. Dus vond ik dat ik er een koppel bij moest zetten. Ik kocht op een beurs in Prinsenbeek een koppel, maar dat was een grote miskoop. Zij zijn beide kort daarop dood gegaan. Vervolgens heb ik in het najaar van 2019 'n koppel bij een kweker in Dongen bijgekocht. Ze waren wat kleiner van stuk, maar het ging mij

PRACHTVINKEN

om het kweken van de vogels en niet om de TT.

Kweek 2020

Zo gezegd zo gedaan. In april 2020 heb ik de vlucht leegge maakt en de drie koppels spitsstaartamadines samen met een koppel zebra vinken in de vlucht gelaten. Het klikte goed tussen de spitsstaarten en de zebra vinken. Het oude koppel A mocht voor de bonnefooi ook meedoen. Ik had verschillende nestkastjes opgehangen. Drie van 15 x 15 x 15 cm, een paar traliekastjes, enkele half open kleine kastjes, en een paar kleine kastjes met invlieggaatjes (10 x 10 x 15 cm) Koppel B en C kozen voor het 15 cm kastje. Koppel D koos voor een klein kastje met een rond gaatje. Ze maakten alle drie een mooi nestje. De zebra vinken hadden zoals gewoonlijk het eerst eitjes (4 stuks). Daarna volgde koppel C. en met tussenpozen van ongeveer 'n week de koppels D en B. Koppel C had 6 eitjes. Tussen het derde en het vierde ei zaten enkele dagen. Dat vond ik erg vreemd. Koppel D en B hadden elke vijf eitjes. Ik dacht dat het met koppel C mis was, omdat er na 14 dagen nog geen jongen waren. Ik besloot te wachten en een paar dagen waren er toch drie uit en enkele dagen later de andere drie. Koppel D kreeg vijf jongen en koppel B had er vier. De ouders hebben ze goed gevoerd. Ze kregen van mij naast een mengsel van kanariezaad, voliërezaad en wildzangzaad en iedere dag wat pinkies. Ze kregen drie keer per dag evenveel pinkies als er vogels (inclusief de jongen) waren. Wist ik veel. Ik gaf dit op de bodem van de vlucht. Daarnaast kregen ze groen. Voornamelijk

andijvie en soms sla of witlof. Deze groente had ik namelijk in de moestuin. De tweede ronde was voor mij een gok. Ik had niet gerekend op een aparte vlucht voor de jongen. Deze bleven er dus bij. De tweede ronde is daardoor helemaal mislukt. De jonge vogels zaten in alle nestjes. De oudervogels kozen daardoor allemaal een ander nestje. Er werden eitjes gelegd en vervolgens verlaten. Het koppel C kreeg wel 4 jongen, maar er lag er al een op de grond. De jongen heb ik een aantal keren op hun plaats moeten leggen. Ik heb de broed afgebroken en alle nestjes opgeruimd.

Maar deze manier van kweken is mij wel bevallen. Ik heb erg veel plezier gehad aan het enthousiasme van de vogels, de goede onderlinge verhouding tussen de vogels, het geboren en groot worden van de jongen. Ik heb besloten om dit in dit jaar weer zo te doen. Ik heb de groep wel uitgebreid met andere vogels.

usel

De l

Bruin-kweker in hart en nieren

Willy Tönissen uit het Brabantse Boxmeer kweekt al zo'n 38 jaar bruine kanaries. Heel lang dus de klassieke vloeiende vogels waar hij op de vogelshows uitstekend mee 'draaide'.

© Henk Branje

Bruin wit dominant int

Bruin geel schimmel

Nieuwe standaard

Met de overgang naar de nieuwe standaard met de vogels met brede bestreping heeft hij wel moeite gehad. Toch heeft hij in de loop der jaren een mooie stam bruin gepigmenteerde kanaries opgebouwd die een diep bruine en brede pigmentbestreping hebben. De afgelopen tien jaar heeft hij ook prima gespeeld met bruinpastellen. En de laatste jaren met kobalt. Alles in het bruin dus.

Selectie

Bij de bruinen kweekt Willy richting half intensieve vogels. Deze laten doorgaans een donkerder kleur pigmentbestreping zien dan schimmelvogels en een beter contrast tussen pigmentbestreping en

grondkleur. De selectiecriteria zijn gelijk voor mannen en poppen.

De vogels moeten een zo donker mogelijk gekleurd phaeomelanine hebben en, uiteraard, zo donker mogelijke pigmentbestreping die goed afsteekt tegen de grondkleur.

Heel belangrijk is een brede flankbestreping. Hoe breder, hoe beter. Zijn de flanken goed aanwezig, dan zit het meestal ook goed met de rugbestreping. De kop moet goed gestreept zijn en het pigment moet vlak achter de snavel beginnen. Ook de kleur van de nagels wordt bij de selectie meegenomen.

De selectie begint overigens al in het nest: zodra de vogels uitvliegen wordt gekeken naar de kleur van de vleugels: de betere

vogels zijn vaak die vogels die aan de binnenkant van de vleugelpennen donkerder gekleurd zijn.

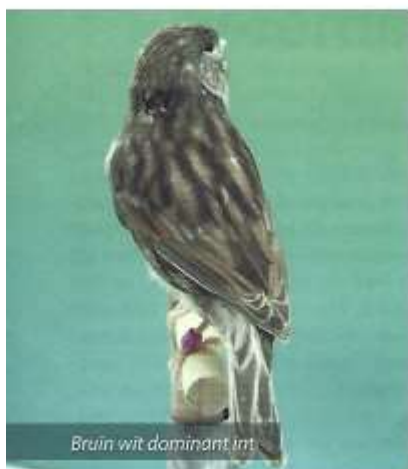
Er wordt altijd een bruin gele man gekoppeld aan een wit dominant bruine pop of omgekeerd.

Bij de geelfactorige bruinen worden meestal de vogels geselecteerd met duidelijk geel in de borst. Het zijn de wat intensievere vogels waar doorgaans goede wedstrijdvogels uit gefokt worden. Uiteraard wordt heel kritisch naar het type gekeken; forse vogels met een mooi model!

Voeding

De kanaries krijgen een eigen samengestelde mengeling zaden zonder raapzaad. Volgens Willy heeft raapzaad effect op de

Bruin wit dominant int

Bruin wit dominant schimmel

kleurzuiverheid. Buiten de kweek om krijgen de vogels een rustmengeling en in het broedseizoen een kweekmengeling met meer 'drijvende' zaden als hennep. Het elvoer bestaat uit een mengsel van 2/3 Cédé en 1/3 Succes (Bianco fino). Het wordt rul gemaakt met kiemvoer. (kiemvoer zonder raapzaad).

'Winterkweek'

Met behulp van kunstmatige verlichting kan de liefhebber zelf min of meer bepalen wanneer hij met z'n kanaries wil gaan broeden. Willy is een fervent 'winterkweker'. Na de kweek wordt de totale daglengte naar zo'n 10 uur geloodst. Dat blijft zo totdat de voorbereidingen voor het nieuwe broedseizoen beginnen. Vanaf begin november wordt begonnen de mannen op te kooien en bij te lichten. Gestart wordt met zo'n 10 uur en elke week komt er 'n half uurtje bij. Wanneer de mannen op zo'n 12 ½ uur zitten, worden de poppen in de broedkooien geplaatst. Deze komen meteen op de daglengte van de mannen te zitten. Binnen 'n week beginnen de eerste poppen zich dan al te interesseren voor de mannen. Ofschoon ze apart van de mannen worden gehuisvest kunnen ze wél 'genieten' van de zang en komen zo waarschijnlijk al 'n beetje in broedstemming. Een overjarige man mag vrij in de kweekruimte rond vliegen en vaak beginnen sommige poppen dan al meteen te reageren!

De eerste en tweede ronde wordt gebroed met oudere poppen en met jonge poppen van de eerste ronde van het vorige broedseizoen. De reservepoppen, waaronder de wat later geboren jonge vogels, worden apart gehuisvest en blijven op zo'n tien uur licht zitten. Ook de reservemannen blijven op tien uur zitten totdat de tweede ronde begint.

Wanneer de eerste en tweede ronde zijn voltooid, wordt de 'reserveploeg' ingezet. Deze vogels mogen één ronde broeden.

Wisselbroed

Willy kweekt wisselbroed: één man bij twee of drie poppen. Zit de man nog bij een pop met jongen dan gaat hij er

op de tiende dag af zodat de pop in alle rust haar jongen kan groot brengen. Na 18 dagen worden de jongen uit het nest gehaald en in een voorhang-babykooi geplaatst. De pop krijgt dan een nieuw nest. Na zo'n 25 dagen worden de jongen gespeend en in een aparte grotere kooi geplaatst om volledig op zaad te komen. Na 'n week kunnen ze dan overgeplaatst worden naar een grotere vlucht.

Door vroeg te beginnen met de kweek zijn alle vogels in augustus al helemaal uitgeruid en als het ware wedstrijd klaar.

Bruin geel intensief

De /

Wissel

Natuureiland Tiengemeten

Tiengemeten is een eiland in het Haringvliet gelegen tussen Hoekse Waard (Zuid-Holland) en Overflakke (Zeeland). Het is zeven kilometer lang en heeft een oppervlakte van ruim tien vierkante kilometer.

© Jos Wijnen

In de zomer wordt het bewoond door elf mensen, in de winter is het vrijwel uitgestorven. Om er te komen moet je eerst met de pont het Vuile Gat oversteken. Dat is het water dat Tiengemeten aan de noordkant scheidt van de Hoekse Waard. De pont vertrekt vanuit de veerhaven van het buurtschap Nieuwendijk. Hij vaart overdag om het uur. Na een kleine tien minuten meer de pont af in het haventje van Tiengemeten.

Vroeger akkerbouwgebied

Tiengemeten was ruim tweehonderd jaar lang een vruchtbaar akkerbouwgebied, tot begin deze eeuw Natuurmonumenten toestemming kreeg om het

eiland grotendeels te ontpolderen en in te richten als natuurgebied. De boeren die er een bedrijf pachtten werden uitgekocht en kregen voldoende geld mee om elders opnieuw te beginnen. De dijken werden gedeeltelijk afgegraven en het grootste deel van het kleine eiland kwam weer onder water te staan. Het enige dat nog herinnert aan het agrarisch verleden van Tiengemeten is het landbouwmuseum dat in een hoge kapschuur van de Helena hoeve is gevestigd. In het woonhuis zit tegenwoordig een restaurant. In het landbouwmuseum bewaard men landbouwwerktuigen, tractoren en machines die in het verleden, niet alleen op Tiengemeten, maar ook in de Hoekse-Waard werden gebruikt.

Rien Poortvliet museum

Naast het bezoekerscentrum ligt het Rien Poortvliet museum; hier zijn heel veel werken van deze bekende natuurschilder te zien. Ook de vele boeken en kalenders die hij heeft uitgegeven zijn

hier te koop. Het bezoekerscentrum en het museum worden gerund door vrijwilligers. Als je met hen aan de praat komt merk je toch wel dat men heel blij is met de natuurontwikkeling op het eiland. Maar aan de andere kant vindt men het toch ook wel jammer dat zoveel vruchtbare landbouwgrond is opgeofferd.

Voor ons als vogelliefhebbers is het een geweldig gebied met allerlei soorten die van redelijk dichtbij te zien zijn. Ook de Schotse hooglanders die er grazen zijn prachtige dieren. En met hun ruige vacht zijn ze goed bestand tegen allerlei weersomstandigheden op het eiland. Wij gingen vooral voor de vogels.

Auto's worden niet toegelaten op het eiland, maar de fiets mag gratis mee op de boot. We gingen om 11 uur op de boot; het was zwaar bewolkt en er viel wat druilerige regen, niet direct ideaal om vogels te kijken. Dus toen we op het eiland aankwamen eerst maar een kop

Vliegende knobbelzwanen

koffie in het bezoekerscentrum, en na ongeveer drie kwartier werd het droog en brak de zon door. Daarna is het de hele dag droog gebleven en konden we volop genieten.

Genoeg te genieten

Er liggen verharde fietspaden van de oost-naar de westkant van het eiland en daarnaast liggen er brede wandelpaden die met gras zijn begroeid. Dit wordt door maaien en door grazen van de Schotse Hooglanders kort gehouden. Er zijn verschillende uitkijpunten ingericht vanwaar men goed zicht heeft op de vogelpopulaties. Vanaf de Vliedberg (een verhoogd uitkijpunt) hadden we het zicht op een grote groep zilverreigers en een beetje verder een grote groep lepelaars. Grote groepen Wilde eenden, slobbeenden en aalscholvers. Al fietsend over het eiland kom je knobbelzwanen, brandganzen, grauwe ganzen en Canada ganzen tegen. In de lucht een rode wouw, bruine kiekendief, torenvalk en buizerd.

Het tijdstip, half september, was niet direct ideaal om veel verschillende vo-

Prachtige groep lepelaars

gelsoorten te zien. Het was nog te vroeg voor de wintergasten en veel soorten eenden waren nog niet volledig door de rui. Later in de herfst of vroeg in het voorjaar was misschien beter geweest.

Maar dit neemt niet weg dat er toch nog genoeg te genieten viel. De uitgestrektheid en de prachtige vergezichten op het eiland zal iedere natuurliefhebber in verroering brengen.

Het was een mooie trip naar een van de vele vogelgebieden die ons land rijk is, en zeker de moeite waard om nog eens terug te gaan.

Blauwe reiger

De snavel, een zeer boeiend deel van de kromsnavel

“Elk vogeltje zingt.....” is eigenlijk het gezegde, maar ik zou er “Elk vogeltje eet zoals hij gebekt is” van willen maken.

Tekst: Piet Rozendaal

©: Henk Branje

En dat is ook zo, iedere soort heeft zo zijn eigen snavel en die snavel is ook weer een goede indicatie van de voedingsgewoonten van een vogel. De grootte, vorm en structuur van de snavel varieert per soort en de meeste vogelsnavels zijn dan ook speciaal aangepast aan het soort voedsel dat gegeten wordt. Zo zijn er de insecteneters met hun dunnere meer puntige snavels; de meeste zaadeters hebben juist weer een korte dikke snavel en zo zijn er lange dunne snavels voor die vogels die in bloemen naar nectar of in de zachte modder naar wormen en schelpdieren zoeken, haaksnavels om een prooi uiteen te rijten of spatelvormige snavels voor het filteren van water op zoek naar waterdiertjes en insecten. Of de enorme snavels van de toekans en neushoornvogels die niet alleen decoratief maar ook functioneel zijn. Hiermee zijn ze in staat ook de vruchten te plukken van de dunne takken die hun gewicht niet kunnen dragen. Natuurlijk is eten niet het enige belangrijke, ook gebruiken vogels de snavel voor het bouwen van soms de meest ingewikkelde nesten of om daarvoor (zoals spechten) een holte in een boom uit te hakken. We kunnen de meeste vogelsoorten dan ook identificeren op basis van hun snavel, zo ook de “kromsnavels” zoals wij de papegaaien en parkieten wel noemen. Hier geeft de naam dus duidelijk aan dat de snavelvorm een sterke kromming heeft.

Boven de bovensnavel bevindt zich bij de meeste vogels een zogenaamde washuid waarin de neusgaten liggen. Hierop, ook weer een uitzondering, zitten bij alle vogels de neusgaten net boven de snavel. Bij de Nieuw Zeelandse Kiwi zitten ze op het puntje van de snavel. Zo kan hij in de modder zijn prooidieren (wormen en dergelijke) ruiken.

Waar gebruiken ze deze snavel zoal voor?

Kromsnavels gebruiken hun snavel vaak als derde poot om te klimmen. Maar ze kunnen er ook voorzichtig de kleinste zaadjes mee pellen of de hardste noten mee kraken. Of wat denk je van hun veren poetsen: als met een precisie-instrument halen ze elke veer met grote zorgvuldigheid door hun snavel. Het maakt hierbij niet uit of het de kleine donsveertjes zijn of de lange staartveren, alle stof en vuil wordt verwijderd en de veer perfect glad gestreken. Of om hun partners of hun jongen te voeren, bij-

Duidelijk zichtbare blauwe washuid bij mannelijke grasparkiet

voorbeeld de enorme snavels van de Hyacinth ara die daarmee in vergelijking met het piepkleine babysnaveltje, toch in staat is om met het grootste gemak de allerkleinste baby's van voedsel te voorzien. Of om als gezelschap vogel zachte kusjes te geven aan zijn baasje en uiteraard om uit angst of iets dat ze gewoon irriteert enorm hard te bijten.

Maar heb je je wel eens afgevraagd waar deze opmerkelijke papegaaiensnavel van gemaakt is?

Een snavel is samengesteld uit botten bedekt met een aantal afzonderlijke hoornachtige platen, rhamphotheca genaamd, die gemaakt zijn van een eiwit genaamd keratine (hetzelfde eiwit waar onze haren, nagels en bijvoorbeeld de hoorn van een neushoorn ook van gemaakt zijn). Deze hoornachtige platen zijn bij de meeste vogels samengesmolten tot één geheel. De enige vogel waarbij de losse hoornplaten nog goed te zien zijn is bij de snavel van de Noorse Stormvogel (*Fulmarus glacialis*). Echter, in tegenstelling tot ons haar of onze vingernagels, bevat een vogelsnavel ook bloedvaten en zenuwuiteinden. Daarom is een vogelsnavel dan ook zeer gevoelig voor aanraking en beschadiging, vooral aan de punt. Deze zenuwuiteinden zijn het ook waarom de ene vogel het fijn vindt wanneer we zachtjes over zijn snavel wrijven, terwijl de andere de neiging heeft om terughoudend te zijn omdat zijn snavel te gevoelig is.

De boven- en ondersnavel hebben ook verschillende functies. De sterke bovensnavel wordt gebruikt om vruchten open te trekken terwijl de ondersnavel meer geschikt is om noten en zaden te kraken. Wanneer het voedsel met de snavel is opengetrokken of opengebroken, wordt de inhoud met de gespierde tong ver-

der verwerkt.

Een papegaaicensnavel blijft gedurende zijn hele vogelleven doorgroeien. Dat is nodig om slijtage, die onvermijdelijk bij de punt optreedt, op te vangen. In de natuur zijn de vogels dan ook druk bezig deze extra groei op peil te houden door takken te knagen en het pellen van hun voedsel. Daarom moeten wij in de volière ook zoveel mogelijk takken en speelgoed aanbieden van zowel hard als zacht hout om overmatige groei van de snavel te voorkomen. Dit aanbod van takken is zeker zo belangrijk als het geven van goede voeding.

Vergroeide papegaaien- of parkietensnavels kunnen indien nodig voorzichtig worden afgevijld, maar dit mag alleen worden gedaan door iemand die weet wat hij doet. Gebruik nooit een nagelschaartje om de snavel in te korten. Hij kan hierdoor splijten en permanent beschadigd raken door onervaren knippers. Laat als je het nog nooit gedaan hebt, snavels bijvijlen door een dierenarts of een ervaren kromsnavelliefhebber.

sel

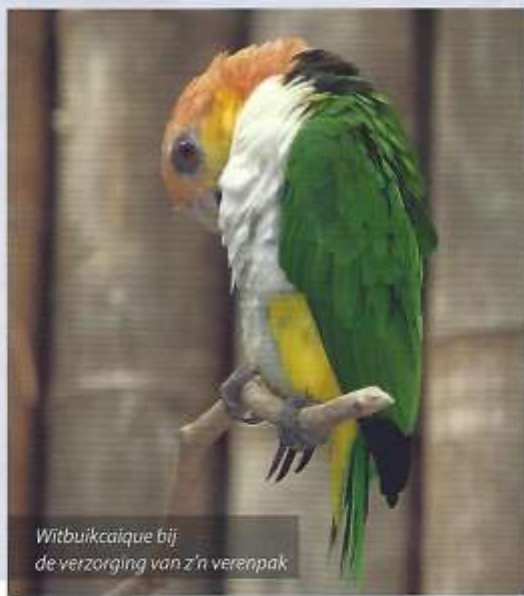
Deze Kaapse papegaai gebruikt zijn snavel als derde poot om tegen het gaas omhoog te kruipen

Lear's ara kraakt met gemak een walnoot

Kaka gebruikt z'n snavel voor het voorzichtig behandelen van z'n verenkleed

Witbuikcaique bij de verzorging van z'n verenpak

De,

Hij is er weer!

De NBvV-kalender

Federatie van Nederlandse Vogelkenners NBvV 2022

€ 2,50

Te bestellen via onze webshop
shop.nbv.nl

VOGEL2022

13, 14 & 15 januari 2022

De Nederlandse
Kampioenschappen
van de NBvV

NBvV vogelverkoop en
EXTRA... 3 daagse Vogelbeurs!

Usselhallen Zwolle

www.nbv.nl | Facebook: NBvV en Nederlandse Vogelkenners

Liefhebbers van Kleur- en Postuurkanaries opgelet!!!

Keurmeestersvereniging

Word jij onze nieuwe collega keurmeester?

U bent een enthousiaste liefhebber en kweker van kleur- of postuurkanaries en beoefend deze sport al een jaar of drie. U zendt regelmatig uw kleur- of postuur kanaries in op de diverse tentoonstellingen en denkt bij uzelf: "Ik zou eigenlijk wel wat toe willen voegen aan mijn hobby. Ik zou wel kleur- of postuurkanarie keurmeester willen worden, om zo mijn hobby uit te breiden".

Wij zouden het fijn vinden om ons keurmeestercorps te kunnen verjongen, want zoals overal slaat ook bij ons de vergrijzing toe. Is dit misschien ook wat voor u, om zich bij hen te voegen en zo ons corps uit te breiden? Bij voldoende deelname kan er een opleiding gestart worden. Deze zal centraal in het land plaatsvinden en wordt gehouden in Apeldoorn.

Toelatingstest

Tijdens vogel 2022 (Zwolle) zal er een toelatingstest worden gehouden. Deze toelatingstest bestaat uit het herkennen van ongeveer 20 kleurslagen of rassen die daar aanwezig zullen zijn en het beantwoorden van enkele eenvoudige theorievragen. Als u deze met goed gevolg heeft afgelegd volgt de eigenlijke opleiding tot Kleurkanarie- of Postuurkanariekeurmeester gestart, deze gaat twee jaar duren. Gedurende deze twee jaar komen we eens per maand op een zaterdag bij elkaar en wordt u de nodige theorie bijgebracht, en zijn we vooral bezig met het keuren van vogels. Verder moeten er minimaal vijf bijzittingen per cursusjaar bij diverse erkende keurmeesters worden gedaan.

Kandidaten aanmelden

U moet dus wel over genoeg vrije tijd kunnen beschikken om dit alles te realiseren, maar u krijgt er ook veel voor terug binnen onze mooie hobby. Lijkt hetgeen hierboven omschreven u wat, neem dan contact op met de coördinator opleidingen kleur en postuur kanaries van de keurmeester vereniging en meld u aan.

Coördinator opleidingen kleur en postuurkanaries Theo van Kollenburg. E-mail: th.v.kollenburg7@home.nl

Sijzen 2

Hadden we het in deel I over de gemakkelijkste te houden en te kweken sijzen, dan komen we nu met de toch moeilijker soorten op de proppen.

© Alois van Mingeroot

Moeilijker en daardoor duurder

Lees ook maar meteen de duurdere soorten sijzen. Men ziet ze alleen maar op de grote shows en op vogelbeurzen zie je ze ook bijna nooit. Wat niet wil zeggen dat er met deze soorten niet of weinig gekweekt wordt. Maar de vogelsoorten waar de vraag veel groter is dan het aanbod, speelt de prijs in het voordeel van de kwekers. En worden deze vogels meestal aan huis bij de kwekers aangekocht of geruild. Ver van alle stress die vogelbeurzen of shows toch kunnen meebrengen. De sijzenliefhebbers hebben zich gegroepeerd. Voor Nederland is dat de W.A.S. (Werkgroep Amerikaanse sijzen) en in Duitsland de I.C.C. (Internationaler Cardueliden Club). Twee clubs die ontzettend veel voor hun leden doen door ze te stimuleren om de sijzen soort zuiver te kweken, temeer omdat er verschillende soorten zijn die het ook in de natuur slecht doen. Door verdwijnen of vernietigen van hun habitat, het ongeoorloofde gebruik van insecticiden – onkruidverdelgers en pesticiden. Om maar enkele van de problemen te noemen. Zo is de Kapoetsensijs al op de rode lijst terecht gekomen, maar in diens kielzog ook de Yarrelsijs en de Zwarte sijs. Met deze soorten heeft onze hobby een grote verantwoordelijkheid, zodat ze niet helemaal verdwijnen. Drie soorten waarmee in kooien en volières toch goed gekweekt wordt.

Met de Yarrelsijs wordt prima gekweekt, maar toch al bij de meer gespecialiseerde kwekers van sijzen. De kweekpiek ligt in ons land in de wintermaanden en dat vraagt toch om een verwarmd hok en een licht installatie waar men door middel van een tijdklok de daglengte kan regelen.

Meer ruimte

Er is een tijd geweest dat we allemaal zoveel mogelijk vogels kweekten en mede daardoor kweekten we in steeds maar kleinere broedkooien. Met de vernieuwde kijk op het houden van dieren en de nieuwe wet op het houden van dieren waar ook onze hobby onder valt komt het er op aan om vogels te houden in ruime broedkooien of volières. Dan houd je automatisch minder vogels maar je wordt meer vogelliefhebber (het betekent vogels lief hebben).

Wie met één of meerdere soorten Amerikaanse sijzen wil gaan kweken moet dus informatie inwinnen omtrent de broedperiodes in de natuur want die verschillen wel bij de verschillende soorten sijzen. En die broedperiodes zitten diepgeworteld in de genen van de vogels.

Dit allemaal beschrijven in dit artikel zou het veel te lang maken. Maar ik schreef samen met nog tien kwekers van sijzen een boek met heel veel informatie: "Sijzen van de Wereld" en het is nog steeds te koop bij J&J Vogelboekhandel te Nunspeet.

Goede kweekresultaten

Met de zwarte sijs wordt ook prima gekweekt in kooien en volières en het is ook een vogelsoort die wat de natuur betreft flirt met de Rode lijst. In de beginperiode lukte de kweek maar heel moeilijk, maar de laatste jaren gaat het opvallend goed met de zwarte sijs in avicultuur. Mede daardoor worden ze ook goedkoper en dat is toch een goede indicator. Vroeger werd de zwarte sijs vaak gebruikt om hybriden te kweken. En men heeft herhaaldelijk getracht om via de zwarte sijs te komen tot een zwarte kanarie, maar dat is uiteindelijk toch niet gelukt. Waarom Kapoetsensijs x kanarie en Magellaansijs x kanarie wel vruchtbare hybriden kan opleveren en zwarte sijs x kanarie niet? Ik zou het echt niet weten, de natuur geeft niet al haar geheimen prijs.

Met de Geelbuksijs behaalde mijn overleden vriend Johan Michielsen prima kweekresultaten, op zolder nog wel. Met de zwartborst sijs, wellicht de beste zan-

ger onder de sijzen, zijn de kweekresultaten ook prima.

De treursijs blijft toch een soort voor de meest ervaren sijzenkwekers. Broeden ook maar laat bij ons in de herfst. Bij de Mexico-, en Columbia sijs is het vooral uitkijken naar de fokzuiverheid, want die liggen als ondersoorten wel heel dicht tegen elkaar. Maar op hybriden van deze beide soorten zit niemand te wachten. De Mexicosijs is aanmerkelijk groter en heeft ook witte onderstaartpennen. Dit kun je duidelijk zien op de foto die gemaakt is in het Brits national museum in Londen Tring, waar de Nederlander Hein van Grouw conservator is.

Zeldzaam gehouden sijzen

Nog zo'n prachtige sijzensoort is de Haitisijs; deze mocht ik fotograferen op de Bondshow van NBVV in Zwolle. Daar word je als vogelfotograaf heel blij van. Op een show van Europese cultuurvogels en hun ondersoorten, in Valkenburg 2019, was ik in de gelegenheid om de Andessijs en zelfs de diksnavelsijs te fotograferen, twee soorten die ik nog nooit in levende lijve gezien had. Was me dat een leuke en super mooie verrassing.

SIJZEN

Zwarte sijs, man

Zwarte sijs, pop

Yarrel sijs, man

Yarrel sijs, pop

Treursijs, man

Geelbuiksijs, man

Geelbuiksijs, pop

Zwartborstsijs, man

osel

De

SIJZEN

Andessijs, man

Diksnavelijs, man

Mexicosijs, man

Mexicosijs, pop

Mexicosijs (l) en Columbiasijs (r); foto RP. Natuurhistorisch museum te Londen

Haitijs, man

osel

De

Domesticatie Europese Cultuurvogels 3

In het derde en laatste gedeelte wordt meer inzicht gegeven in de ontwikkeling van de Europees cultuurvogels met betrekking tot voeding en gezondheid.

Tekst: Paul Oude Elferink
Foto's: Alois van Mingeroet

Groenling, wildkleur man

Tijdens de domesticatie proces van Europese vogels hebben we gezien dat de meeste algemeen gekweekte soorten de afgelopen decennia sterk aan verandering onderhevig zijn. Door gerichte kweek, selectie, zien we dat de huidige gekweekte vogels niet meer de vorm en kleuren bezitten van de wilde Europese vogels. Een goed voorbeeld hiervan is de gedomesticeerde groenling en grote goudvink. Deels is dit veroorzaakt door selectie.

Anderzijds heeft de voeding heeft ook een grote rol in dit veranderingsproces meegespeeld. De voeding en voedingsmethoden zijn de afgelopen decennia bij de kwekers van Europese Cultuurvogels sterk gewijzigd. In het onderzoek rapport "Het houden van Europese vogels in Nederland" uitgebracht in 1987, Samengesteld door Jeroen Schenkels in

opdracht van de directie Natuur, Milieu en Faunabeheer van het Ministerie van Landbouw en Visserij. Lezen we dat de opfok van Europese kooivogels dikwijls met problemen gepaard gaat omdat de kwekers er niet in slagen om de vogels van voldoende en goed dierlijk eiwit te voorzien. In dit rapport wordt zelfs de conclusie getrokken dat verschillende soorten zoals de gorzen en IJsterachtige niet of minder geschikt zijn als kooivogel. Een ander opmerkelijk feit uit dit onderzoeksrapport is dat vogelhouders aangegeven dat de sijns, ondanks dat hij in grote aantallen in de voliëres wordt gehouden, verhoudingsgewijs door weinig liefhebbers wordt gefokt. Volgens de vogelhouders is de voorziening van voldoende dierlijk voedsel tijdens de broedperiode het grootste probleem bij het fokken van sijzen. De onderzoeker trekt volgens ons de juiste conclusie namelijk: Het feit dat de fok met sijzen nauwelijks heeft ontwikkeld wordt veroorzaakt dat veel gehouden sijzen gevangen vogels zijn. Deze vormen een slecht uitgangspunt voor de fok. Eindconclusie van de onderzoeker was dat er moest worden geconcludeerd dat de fokresultaten met Europese kooivogels tot dusver onvoldoende waren om in behoefte aan eigen kweekvogels te voorzien. Dit geldt zowel voor de vinkachtige die de jongen met insecten groot brengen, geelgors en vink als soorten die vrijwel een geheel plantaardige voeding behoeven zoals de kneu. Een uitzondering vormden wellicht de fokresultaten met de groenling.

In een ander rapport van het Rijksinstituut van Natuurbeheer worden fokexperimenten met vinken beschreven die in de jaren 1970 tot en met 1973 verricht werden door de ornitholoog A.Timmerman. Hierin wordt aangegeven dat de complexiteit van het voortplantingsproces, de korte fokperiode, optredende ziektes en het ontbreken van geschikt voedsel het domesticatieproces van de vink in de weg staan zo niet onmogelijk maken.

Toen in de zeventiger- en tachtigerjaren van de vorige eeuw het aantal kwekers van Europese cultuurvogels sterk toenam was het grootste probleem bij de opfok van deze vogels dat veel jongen nog voor de jeugdri stierven. Dorrestein noemde een aantal mogelijke oorzaken van sterfte onder jonge Eu-

ropese vogels in de volière: coli-infectie door verontreinigde omgeving (zitstokken), schimmelinfecties, atoxoplasmose en coccidiose.

In die tijd stierven de meeste Europese cultuurvogels aan een coccidiose- en/of een atoxoplasmose infectie. De atoxoplasmose wordt veroorzaakt door een parasiet (*Iso-spora serini*), die vitale organen als lever en longen aantast. De zwaarste uitbraken van coccidiose en atoxoplasmose werden geconstateerd bij jonge vogels in de leeftijd van twee tot zes maanden. Bij zware infecties stierf tot wel tachtig procent van de jonge vogels.

Hier een overzicht van bij zangvogels (Passeriformes) gevonden coccidiose en atoxoplasmose (1978-1982). De waarden zijn uitgedrukt in procenten van het onderzochte materiaal van één groep.

Soort	Fringillidae / Vinkachtigen	Serinus canaria/ kleurkanaries
Aantal	119 vogels	1038 vogels
Cocciëdiën	13 %	4 %
Atoxoplasma	24 %	20 %

De infecties werden volgens de onderzoekers veroorzaakt door: onvoldoende bodemhygiëne, besmet voer en drinkwater, overbevolking, een verkeerde voedingskeuze en het niet op tijd isoleren van zieke vogels.

Volgens de onderzoekers werden coccidiose- en atoxoplasmose-infecties in de jeugdruimte mede veroorzaakt door een tekort aan eiwitten in de jeugdperiode van de vogels. Er werd dan ook geadviseerd om naast de zaden een zachtvoer te verstrekken met een hoogwaardig eiwit.

Dat in het jaar 1984 de fokresultaten met Europese cultuurvogels relatief laag waren en/of er weinig jongen volwassen werden blijkt wel uit gegevens van het ministerie van Landbouw en Visserij ontleend aan de inventarisatielijsten voor de aanvraagprocedure van vogelvergunning K. (Deze vergunningen werden verleend aan Europese Cultuurvogelhouders die hun jongen met de zogenaamde K ringen ringden)

Vogelsoort	Aantal koppels	Aantal kwekers	Aantal jongen
Putter	2725	924	1370
Sijs	2186	900	613
Groenling	1820	723	1900
Vink	1833	621	892
Kneu	618	444	306
Geelgors	273	111	30
Merel	59	29	26

Wanneer we de gemiddelden van het aantal gekweekte jon-

ge vogels bekijken dan scoorde alleen de groenling met meer dan één jong per koppel; de putters brachten gemiddeld 0,50 jong per koppel groot en de sijs 0,28.

De sijs scoorde laag. Wanneer we het aantal sizen kwekers afzetten tegen het aantal groenling kwekers: 2186 sijs tegen 1820 groenling, werd er met de sijs zeer slecht gekweekt. De populariteit van de soort ging dan ook niet altijd samen met de fokresultaten.

Goede voeding blijft de basis voor de gezondheid, een succesvolle kweek en een lange levensduur van onze vogels. Wat is nu goede voeding en wat is het uitgangspunt om een bepaalde voeding/voedingsmethode te hanteren. Elke kweker ontwikkelt bewust en vaak ook onbewust zijn eigen voedingsmethode en omgang met zijn vogels. De gezondheid kan alleen gestabiliseerd worden door goede hygiëne, voeding en de dagelijkse observatie van onze vogels.

Na advies van prominente kwekers en onderzoekers van het belang van eiwit opfokvoer in de kweekperiode werd dit advies de afgelopen decennia door de meeste kwekers van Europese cultuurvogels opgevolgd. Dit had tot gevolg dat de vogels het hele jaar rond zachtvoer tot hun beschikking kregen. Veel kwekers gingen zelfs zo ver dat hun vogels tijdens de eerste zeven tot tien levensdagen van de jongen alleen met zachtvoer werden gevoerd. Dit had tot gevolg dat de vogels te veel aan eiwitten binnen kregen en er nier- en leverproblemen ontstonden. In de jeugdperiode is de behoefte aan eiwit van Europese cultuurvogels groot. Volgens ons echter niet groter dan van een vergelijkbare soort als de kanarie. Vooral in de rustperiode geeft een overdaad aan eiwitten problemen. Vogels raken uit conditie en in de eilegfase zien we veel onbevuchte eieren en afgestorven jongen in het ei. Wees dan ook terughoudend met het verstrekken van zachtvoer bij ech-

usel

De /

Baekvink, wildkleur man

te zaadeters in de rustperiode.

In de zeventiger en tachtiger jaren van de vorige eeuw waren de meeste zaadmengelingen niet geschikt voor Europese cultuurvogels. Ze bestonden voor het grootste deel uit wit- en raap- en koolzaad. Dit wordt door de meeste Europese cultuurvogels slecht opgenomen en hierdoor ontstonden er gebrek verschijnselen er trad er veel sterfte op.

De huidige beter zaadmengelingen bevatten een rijk sortimentzaden. Voor vrijwel alle soorten is er een soortspecifieke zaadmengeling. Deze bevat een tiental(len) soorten zaden. Een logisch gevolg is dat vogels die deze betere soort zaadmengeling krijgen een relatief goede conditie hebben en de kans op ziekten en uitval hierdoor veel geringer is dan in het verleden. Ook het belang van zachtvoer met een zeer

hoge eiwit waarde wordt hierdoor volgens ons minder dan in het verleden.

Mijn conclusie is dat de echte zaadeters onder de Europese cultuurvogels kunnen volstaan met een goede zaadmengeling. Tijdens de kweek aangevuld met een zachtvoer. Dit kan een commercieel eivoer zijn of hardgekookt ei met beschuit met daarbij gevoegd een voedingssupplement. Tot einde van de ruiperiode verstrekken wij zachtvoer aan onze vogels. In de winterperiode wordt er tot begin maart geen of zeer zelden, hoogstens eenmaal per zes weken, zachtvoer gegeven. Wij worden hier in ondersteund door de uitkomsten van een onderzoek van vitamine A behoefte van wit recessieve kanaries door de universiteit Utrecht.

Zaad etende vogels in dit onderzoek welke in kweek- en ruiperiode genoeg eiwitten en vitamines konden opnemen waren in staat om een buffer van vitamine A in de lever op te slaan. Deze vitamine A voorraad was pas na negen maanden na het onthouden van zachtvoer opgebruikt. Wees dan ook voorzichtig met het (te) veel verstrekken van eiwitten en vitamines.

Geraadpleegde literatuur

Het houden van Europese vogels in Nederland

Jeroen Schenkels Ministerie van Landbouw en Visserij.

Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer.

Mensen en vogels

Louis Gonnissen

Rapport van het Rijksinstituut van Natuurbeheer

Fokexperimenten met vinken in de jaren 1970 tot en met

1973, verricht door de ornitholoog A. Timmerman

KBOF DE WITTE SPREEUWEN

Het meest gelezen Belgisch Ornithologisch tijdschrift, pagina's boordevol informatie over onze vogels! Het tijdschrift dat U maandelijks ontvangt en tevens digitaal kan lezen op pc, gsm, tablet.

Voor een jaaronnemen in Nederland gireert u € 40 via een Europese overschrijving bij de KBC bank.
IBAN rekeningnr. BE33 7330 0642 3046 en BIC code = KREDBEBB
t.a.v. KBOF - VPF, Molenheide 8 te BE 2870 Putra-Sint-Amands.

Inschrijvingen en inlichtingen bij Achten Paul,
Everslaarstraat 78, BE 9180 Lokeren, België.

E-mail: ledenadministratie@kbof.be

Via onze website: <http://www.kbof.be>
kan U gratis een proefnummer inzien!

Voor al uw vogelbenodigdheden
WIM VAN DE LUSTGRAAF
www.wimvandelustgraaf.nl

NIEUW www.tauros-diagnostik-shop.de

Geslachtsbepaling vanaf € 8,99

oerselden   Soetleken   betelen   opstraten   ranspelen

use!

De,

Ondanks tegenslagen toch maar weer opnieuw begonnen

Vogels houden is mijn hobby waar ik veel plezier en ontspanning aan beleef, maar het kan ook behoorlijk tegenzitten zoals mijn verhaal hier onder.

Tekst: J. Driessen

In 2008 zijn ruim honderd vogels gestolen door iemand die de weg binnendoor naar mijn volière goed kende en de afrastering hiervoor moest doorknippen. Er vlogen nog drie kanaries rond in de volière. Met de bereidwillige hulp van andere kwekers heb ik mijn bestand toen weer kunnen aanvullen, zodat ik toch nog enkele kweekstellen heb kunnen vormen en het seizoen niet geheel verloren was.

In 2013 sloeg het noodlot opnieuw toe. Deze keer in de vorm van een explosieve uitbraak van bloedluis. Een vriend van me was naar een lezing geweest van een dierenarts uit Kessel-Eik; deze adviseerde de vogels te behandelen met Noromectin. Ik ben naar de dierenartsenkliniek in onze gemeente Horst gegaan om daar dat product te kopen. De dierenarts vroeg hoe ik aan de naam van dat middel kwam. Ik antwoordde dat ik die vernomen had van een dierenarts uit Kessel-Eik; deze had namelijk een lezing gegeven over bloedluis en dit middel aanbevolen ter bestrijding er van. De reactie die ik van hem kreeg deed me behoorlijk schrikken. De dierenarts antwoordde dat ik het middel daar maar moest kopen. Intussen gingen er 24 uur voorbij met het gevolg veel meer jonge vogels dood.

In 2019 tegenslag in de vorm van de megabacterie. Een bekende vogeldierenarts die lezingen geeft bij diverse verenigingen en ook een stuk in *Onze Vogels* schreef over de megabacterie gaf ook een lezing bij onze vereniging.

De lezing ging over de megabacterie en over welke maatregelen je kunt nemen om deze zoveel mogelijk te voorkomen. Half maart gingen bij mij kanaries dood en heb ik er drie opgestuurd naar Vogelpraktijk

De Horst in Riel. Deze vogels bleken besmet te zijn met de megabacterie. Ik kreeg het advies om de vogels te behandelen met Fungizone en Octacilline. Omdat haast was geboden in verband met de snelle sterfte van veel vogels wilde ik het middel zo vlug mogelijk in huis hebben om nog zoveel mogelijk vogels te kunnen redden.

Daarom ben ik toen toch maar weer naar de dierenartsenpraktijk in de gemeente Horst gegaan. Daar vroegen ze weer hoe ik aan de namen van de medicatie kwam, waarop ik zei dat ik die vernomen had Vogelpraktijk "de Horst" in Riel. En weer wilden ze mij de middelen niet verstrekken. Ten einde raad heb ik toen maar gebeld naar Riel met de vraag of ze de middelen konden opsturen. Dit was voor hen geen enkel probleem, ze zouden het meteen versturen.

Maar ondertussen gingen er weer 24 uur overheen en waren alle vogels dood. Ik heb altijd gedacht dat iemand dierenarts wordt om het welzijn van dieren te bevorderen, maar bij enkelen spelen commerciële belangen blijkbaar toch een grotere rol.

Ondanks alle ellende heb ik met hulp van bevriende vogelkwekers toch weer een bestand op kunnen zetten. Hiermee hoop ik mijn mooie hobby, die ik al meer dan vijftig jaar heb te kunnen voortzet-

ten. Maar door het verlies van mijn goede kweekvogels zal het weer enkele jaren duren om op het zelfde niveau terug te komen.

Kweek met de prachtnon

De prachtnon (*Lonchura spectabilis*) is een der kleinste nonnensoorten en werd vroeger ook wel witbui-knon genoemd.

© Horst Mayer

De nominatvorm van de prachtnon, *Lonchura spectabilis spectabilis*, komt voor op het eiland New Britain en enkele andere kleine eilanden; de drie andere ondersoorten bewonen gedeelten van oostelijk en noordelijk Nieuw-Guinea. De vier ondersoorten verschillen qua kleur niet erg veel van elkaar.

Eerste importen

In de *Gefiederte Welt* van januari 1971 bericht Dr. Steinbacher over de eerste import van de prachtnon. Deze eerste vogels schijnt dr. Burkard uit Zwitserland in de loop van 1970 in zijn bezit gekregen te hebben. In het januarinummer van 1981 schrijft dr. Burkard eveneens over den zeldzame import van prachtnonnen.

Rectificatie

In de uitgave van het oktobernummer is per abuis de verkeerde tekst terechtgekomen in het artikel over de prachtnon. In deze uitgave de 'herkansing'.

Eerste vogels in collectie

Ofschoon de prachtnon af en toe werd aangeboden bleef ze altijd zeldzaam. Toen ik bij een bezoekje aan vogelhandel Waldhof prachtnonnen ontdekte nam ik ze meteen mee. Het waren de laatste zes vogels van een grote partij die al langere tijd bij de handelaar zaten. Ze waren dientengevolge al goed geacclimatiseerd, ook al was de bevedering ten gevolge van de wat krappe huisvesting in niet al te beste conditie. Een van de vogels had bijvoorbeeld een geheel kaal kopje. Dit elkaar plukken schijnt typisch te zijn voor deze nonnensoort wanneer ze met meerdere vogels bij elkaar gehuisvest zijn in een kleine ruimte. Ik merkte dit al jaren eerder op bij een Nederlandse vogelliefhebber en dhr. Neff maakte er eveneens gewag van in zijn artikel in de *Gefiederte Welt*. In mijn volières is dat echter nog nooit voorgekomen. Integendeel, na enkele weken hadden alle zes weer een schitterend verenpakje.

Snel aan het broeden

Na een gewenningsperiode van ruim twee weken liet ik de

© H. de Vos

ysel

De

zes prachtonnen in april los in mijn volière. Al spoedig hoorde ik een vogel zingen, kort daarop een tweede. Deze beide mannetjes zochten zich onder de resterende vier vogels elk een partner uit waarmee ze voortaan altijd samen optrokken, elkaars veren verzorgden en dicht tegen mekaar aan zaten. Ik had dus geluk met mijn twee mannetjes en vier popjes; meestal treft men bij partijen lonchurasoorten namelijk meer mannetjes aan dan poppen. Omdat zich twee paartjes gevormd hadden ving ik de overtallige popjes uit en bracht ze onder in een volière in de kelder, samen met andere losse vogels.

Broeden

Intussen was het begin mei en kon ik het verbodingsvenster naar de buitenvolière openen. Meteen werd de buitenvolière het hoofdverblijf van de prachtonnen, ook 's nachts; al was het binnen veel warmer.

Eind mei werd in dichte dennentakken een nest gebouwd op een hoogte van ongeveer 1.60 meter. Het werd voornamelijk gebouwd van 30-40 cm lange grasstengels. Die had ik als halfrijp gras verzameld en in bossen aan het gaas gehangen. Nadat het zaad uit de aren gegeten was en de stengels verdord, werden ze door de vogels als nestmateriaal gebruikt. Op 29 mei lag er een eerste eitje in het nest; er werden nog twee eitjes meer gelegd. Na 'n paar dagen vond ik een gebroken eitje in de struiken onder de nestingang.

Omdat dit het eerste broedsel van dit paar betrof wilde ik niet voortdurend nestcontrole toepassen. Daarom kon ik de precieze uitkomstdatum van de eitjes niet exact vastleggen.

Op 2 juni werd het enige jong geringd en een afgestorven eitje verwijderd. Het jong was toen ongeveer 7-8 dagen oud en nog te klein voor een 2.5 mm-ring. Omdat we daags erna op vakantie zouden gaan werd het geringd met een 2.2 mm ring. Een ringmaat die goed bij deze nonnen past en het loopbeen voldoende speelruimte geeft.

Men kan echter ook 2.5 mm ringen gebruiken; deze zijn bij volwassen vogels ook niet meer te verwijderen. Verder valt van het jong nog te melden dat het eind augustus begon te ruien (eerste zwarte veertjes aan het kopje); op 12 oktober hoorde ik het vogeltje voor de eerste keer zingen. Begin november was het uitgeruid.

Tweede legsel

Voor het tweede legsel werd opnieuw een vrijstaand nest gebouwd tussen de dichte dennentakken. Deze keer gebruikten de vogels bijna uitsluitend kokosvezel; hiermee bouwden ze een typisch klein en mooi nest. Vanaf 22 augustus werd vast gebroed nadat het derde eitje gelegd was. Na een broedduur van 15 of 16 dagen kwamen twee van de vier eitjes uit; in de beide andere eitjes waren de embryo's afgestorven. Op de zevende, respectievelijk achtste dag werden beide jongen geringd met ringmaat 2.2 mm. Een van de jongen had toen de oogjes al iets geopend (Neff schrijft dat de ogen spleet-

Twee dagen oud © H.Mayer

13 dagen oud © H.Mayer

vormig geopend zijn op 9-10 dagen leeftijd). Beide jongen zijn op de twintigste dag, waarschijnlijk aan de vroege kant, uitgevlogen. Op 22 dagen na het uitvliegen zag ik een van de jongen al zingen (op deze leeftijd kan men aan de bewegende keel en snavel zien dat de vogel zingt; te horen is dan nauwelijks iets). Pas tien weken later kon ik het jong regelmatig zien oefenen met zingen.

Derde legsel

Midden oktober werd voor de derde maal gebroed; alle drie eitjes waren bevrucht. Twee eitjes kwamen uit; het derde eitje bevatte een afgestorven embryo. Na het uitkomen van de eitjes werd het popje jammer genoeg ziek. Met antibiotica kon ik het popje behouden, de jongen gingen echter dood. Op de vierde levensdag kon ik op 2.5 meter afstand duidelijk bedelgeluiden horen (Neff schrijft dat het eerste gebedel te horen is op een leeftijd van vijf tot zeven dagen).

Het tweede koppeltje ondernam eveneens drie broedpogingen. Telkens werd een mooi nest gebouwd van kokosvezel op een hoogte van ongeveer 1.20 meter in de dichte dennentakken. Er werden twee keer drie eitjes gelegd terwijl het laatste

LONCHURA

legsel twee eitjes omvatte; alle acht eieren waren echter onbevruucht.

Relatieve luchtvochtigheid

De vele afgestorven jongen, voor een deel ook bij mijn andere nonnensoorten, wijt ik voor een gedeelte aan een te lage relatieve luchtvochtigheid. Daarom besproei ik tegenwoordig alle broednesten om de andere dag flink met een bloemenspuit, soms ook direct de eitjes. Dat heeft tot op heden, veel paartjes hebben het eerste broedsel voltooid, zeer goed uitgepakt. Uit de veertig bevruchte eitjes is uiteindelijk alleen bij de hadesnonnen er eentje niet uitgekomen. Al de andere

eitjes zijn uitgekomen en de jongen vliegen uit of zijn net uitgevlogen.

Voeding

Als basisvoer krijgen de vogels een milietmengeling die wordt samengeteld uit ongeveer 40% zilvermiliet, 40% La Plata miliet, 10% Japanse miliet en 10% witzaad. Mannagierst wordt samen met wat graszaden apart gevoerd. Al het droogvoer wordt in eigen gemaakte ronde bakjes verstrekt; deze hebben een diameter van 9 cm en zijn 5 cm hoog. Het voer wordt zo'n 4 cm dik in de bakjes gedaan. De doppen laten zich heel goed uit deze bakjes blazen.

Buiten het broedseizoen krijgen de vogels om de andere dag nieuw voer verstrekt. De vogels moeten de tweede dag zo doende flink zoeken tussen de lege doppen. Ze zijn daar behoorlijk veel tijd mee doende en worden dan minder gauw vet dan wanneer ze steeds de beschikking hebben over volle voerbakken. Totdat alle vogels weten dat ze onder de doppen nog zaden kunnen vinden dient men de vogels goed te observeren.

Niet dat er eentje ten gevolge van uithongering ten gronde gaat. Ik weet niet of dit voor alle vogels geldt; bij de door mij gehouden soorten lukt het in ieder geval. In het broedseizoen blaas ik elke dag de lege doppen uit de voerbakjes.

Kiemvoer

Het hierboven genoemde zadenmengsel wordt, samen met sojabonen en tarwe, ook als kiemvoer verstrekt; de laatste twee worden echter niet of nauwelijks gegeten.

Ofschoon al vaak beschreven wil ik het klaarmaken van kiemvoer, vooral ten behoeve van onervaren liefhebbers, nogmaals op papier zetten. 's Avonds wordt de benodigde hoeveelheid zaad in een zeef gedaan en onder stromend water goed schoongespoeld; vervolgens wordt het zeef met zaad in een schotel water geplaatst waarbij al het zaad onder water komt. 's Morgens vroeg wordt het water ververs en het voer opnieuw goed met stromend water gespoeld. 's Avonds spoel ik het voer voor de laatste keer onder een flinke straal water schoon en doe het terug in de zeef. Deze keer zonder water. Opdat het ondertussen geweekte zaad niet uitdroogt dek ik de zeef toe met een glasplaatje (op een klein spleetje na voor de luchtverversing).

De volgende middag schud ik het zaad uit de zeef in een droge schotel en meng er aarde onder. Deze schotel wordt eveneens met een glasplaat bedekt (met luchtspleet). 's Avonds roer ik het mengsel van aarde en zaad kort onder mekaar om het wat ruller te maken. De dag erna kan het gevoerd worden en is dan nog maar een beetje vochtig.

Kort samengevat: 24 uur in water laten staan; 18 uur laten drogen; 18 uur vermengd met aarde laten kiemen. Gebruik steeds lauwwater en geen koud of heet water.

De aarde die ik voor het kiemen gebruik meng ik in de verhouding 1 deel aarde met 2 delen kiemvoer. Het is een product dat te koop is in Zwitserland en wordt gebruikt voor de opfok van biggen (Noot redactie: in Nederland soms te koop als biggencompost). Deze aarde maakt het kiemvoer rul zodat er meer zuurstof bij kan komen waardoor waarschijnlijk minder gisten en/of schimmels gevormd worden. Verder is deze aarde, die voor een deel door de vogels opgenomen wordt, zeer rijk aan allerlei mineralen.

Sinds ik deze aarde gebruik kan ik ook grotere hoeveelheden kiemvoer verstrekken zonder dat het leidt tot verteringsproblemen bij de vogels. Het is belangrijk dat het kiemvoer bij het voeren niet meer zo vochtig is en dat er geen schimmels op gaan groeien. Om die reden verstrek ik het kiemvoer met

de aarde in een dun laagje van een halve centimeter hoogte

Het grootste gedeelte van het kiemvoer strooi ik uit op een schone plek op de bodem van de volière. Hier kunnen de vogels zoeken naar het kiemvoer terwijl het kiemvoer dat niet meteen wordt opgegeten binnen een uur uitdroogt zodat er geen gevaarlijke schimmels gevormd kunnen worden. Het liefst wordt vers kiemvoer gegeten waarvan de kiempjes pas een tot twee millimeter lang zijn.

Halfrijpe zaden

Het belangrijkste voer bij het opfokken van alle prachtvinken zijn halfrijpe zaden, of het nu graszaden betreft of miliet- en glierstsoorten. Indien voorhanden geef ik ze allebei. Halfrijpe zilvermiliet en rode trosgierst staan altijd ter beschikking. Deze hang ik met behulp van een wasknijper aan het gaas op. Dagelijks geef ik een kleine hoeveelheid vogelmuur, gedeeltelijk klein geknipt op de bodem, gedeeltelijk in bosjes (eveneens met een wasknijper aan het gaas). Wat dierlijk voedsel betreft krijgen mijn prachtvinken meelwormen en de poppen ervan. Deze worden door de vogels alleen maar leeg geknepen, de huid wordt niet opgegeten.

De meelworm wordt zolang door de snavel heen en weer bewogen dat de chitinehuid barst en de inhoud naar buiten gedrukt wordt. Vaak wordt de worm met een pootje op een zitstok geklemd en pas dan met de snavel bewerkt.

Mijn zestig prachtvinken in de grote volière krijgen dagelijks 100 tot 120 levende meelwormen, verdeeld over twee porties. Dat houdt in ongeveer drie tot vier wormen per jonge vogel, niet meer. Komkommer, die ik af en toe in één centimeter dikke schijven verstrek, wordt graag gegeten. Zoete appel en een zelfgemaakt eivoer of kant en klaar zachtvoer wordt nauwelijks aangeraakt.

Tijdens het broedseizoen wordt driemaal daags gevoerd: 's morgens uiterlijk 7.30 uur (ook op vrije dagen) halfrijpe zaden, kiemvoer en meelwormen, 's middags om 13.00 uur (halfrijpe zaden, kiemvoer, vogelmuur, badwater); 's avonds om circa 17.00 uur (halfrijpe zaden, kiemvoer, meelwormen, droogvoer).

De zomertortel (*Streptopelia turtur*)

Engels: European Turtle-dove
Frans: Tourterelle des bois
Duits: Turteltaube
Spaans: Tórtola Europea

Tekst: Charles van de Kerkhof

Taxonomie

De zomertortel is voor het eerst in 1758 benoemd door Linnaeus als *Columba turtur*. Het genus waarin de zomertortel is geplaatst heeft diverse namen gehad, maar tenslotte is het *Streptopelia* geworden. Deze naam is in 1855 door Carolo Luciano Bonaparte geïntroduceerd en is gebaseerd op de nektekening van de diverse tortelsoorten. Het Griekse *strep-tos* betekent halsband en *peleia* is Grieks voor duif. *Streptopelia*'s betekent dus vertaald: 'halsbandduiven'.

De zomertortel is verwant aan de Rouwtortel (*Streptopelia lugens*), aan de Adamawa tortel (*S. hypopyrrha*) en aan de Oosterse tortel (*S. orientalis*).

Ondersoorten en verspreidingsgebied

Er worden tegenwoordig vier ondersoorten van de zomertortel erkend, de voorheen beschreven ondersoort *isabellina* is

opgenomen in *rufescens*. De vier ondersoorten zijn:

S. t. turtur (Linnaeus, 1758) komt voor in Europa, Azië en Afrika, het broedgebied strekt zich uit van Groot-Brittannië in het westen tot Kazachstan in het oosten, Rusland in het noorden en tot de Noord-Afrikaanse Mediterrane kust in het zuiden, inclusief Madeira en de Canarische eilanden.

S. t. arenicola (Hartert, 1894) komt voor in Afrika en Azië, van Marokko tot Tripoli en van Irak en Iran naar noordwest China in het oosten.

S. t. hoggara (Geyr von Schweppenburg, 1916) komt voor in Afrika, in het Hoggarbergmassief in Algerije en het Airbergmassief in Niger.

S. t. rufescens (C. L. Brehm, 1855) komt voor in Afrika, alleen in Egypte in de Dakhla en Kharga oasis, in Faiyûm en in delen van de Nijl-vallei. Hieronder is de ondersoort *isabellina* ondergebracht.

Beschrijving

Alle ondersoorten van de zomertortel zijn tussen de 26 en 28 centimeter lang en wegen tussen de 99 en 170 gram. Er is een behoorlijke overeenkomst tussen beide geslachten in vleugellengte, staartlengte, loopbeenlengte en de lengte van de snavelpunt tot de veren op de snavel. Hierdoor is het geslacht van zomertortels vrijwel niet op deze kenmerken vast te stellen. Tijdens het broedseizoen is het iets makkelijker om de doffer van de duivin te onderscheiden door zijn blauwgrijze kop en meer zalmroze borst. Buiten het broedseizoen is de doffer minder uitgesproken gekleurd en is er vrijwel geen verschil tussen de geslachten te zien.

Er is weinig beeldmateriaal beschikbaar van de ondersoorten *S. t. arenicola*, *S. t. hoggara* en *S. t. rufescens*. Om deze toch in

Zomertortel © Shutterstock

usel

De l

Zomertortel © Harteman

beeld te kunnen brengen hebben we toestemming gekregen van Hein van Grouw, Senior Curator van de vogelcollectie bij het Natural History Museum in Tring, om daar de vier ondersoorten te fotograferen. Naast het in beeld brengen van de vier ondersoorten gaf dit een mooie kans om studiebalgen van doffer en duivin naast elkaar te leggen en het verschil tussen de geslachten te zien. En gaf het de mogelijkheid om zomertortels van verschillende leeftijden naast elkaar te leggen om een deel van de rui van het juveniele verenkleed naar dat van een adulte vogel in beeld te brengen. Het morfologisch onderzoek leverde het volgende op:

S. t. turtur

De ondersoort turtur is voor ons de meest bekende ondersoort. In Europa is hij makkelijk van andere tortelduiven te onderscheiden door de zwart witte lijnen in de nek en een duidelijke rode huid rond het oog. Daarnaast is de karakteristieke baltsroep niet te verwarren met die van andere duiven in Europa.

S. t. arenicola

De ondersoort arenicola is iets lichter van kleur. Vooral de vleugels zijn iets doffer en minder kleurrijk.

S. t. hoggara

De ondersoort hoggara is rijk gekleurd met brede, diep oranje-bruingeel gekleur-

de veerranden van de vleugeldeken, de veren op het hoofd en de rug hebben bruingele uiteinden.

S. t. rufescens

Bij de ondersoort rufescens is de doffer rijk oranje-bruin op de kop en op de rug en is de borst diep roze gekleurd. De onderkant van de vleugel is grijs gekleurd. De duivin is lichter van kleur met een lichtere kleur roze op de borst.

De zomertortel duivinnen lijken erg veel op de doffers, maar zijn doorgaans iets minder gekleurd en scherper afgetekend dan de doffers. Tijdens het broedselzoen is de oogring van de duivinnen minder donker gekleurd en minder groot dan die van de doffers.

Volwassen vogels hebben een complete rui na het broedselzoen. De rui periode begint meestal in juli of augustus met lichaamsveren. In augustus en september ruien de volwassen vogels hun vleugel- en staartveren. De rui van de vleugel- en staartveren vindt zowel in het broedgebied, als ook in het overwinteringsgebied plaats. De gehele lichaamsrui is dan compleet tussen februari en april van het volgende jaar.

Jonge vogels zien er meestal bruiner en minder gekleurd uit dan volwassen vo-

gels. Ze hebben een 'schubben' patroon met licht beige veerranden op de vleugeldeken en op de borst. De iris is grijsbruin of lichtbruin. Later hebben de juveniele vogels bruinrode veerranden op de vleugelveren en op een nog latere leeftijd ook op de vleugeldeken. De iriskleur verandert naar geelbruin of geeloranje. Daarnaast beschikken ze nog niet over het strepenpatroon in de nek. Net zoals de volwassen vogels beginnen de juveniele vogels rond augustus met de lichaamsrui. In augustus of september ruien de juveniele vogels de helft van hun staart- en vleugelveren in het broedgebied, en de overige helft in het overwinteringsgebied. Echter zijn er ook gevallen bekend van juveniele vogels, van de laatste legfels van het jaar, die met een volledig juveniel verenkleed migreren, en waarbij de complete rui in het overwinteringsgebied plaats vindt.

Leefgebied

Van oudsher komen zomertortels in een zeer grote variëteit van landschappen voor. Tegenwoordig zijn ze zowel in Europa als in Afrika voornamelijk te vinden in cultuurlandschappen. Het is een vogelsoort die houdt van open cultuurterrein, met open foerageergebied, broedmogelijkheden en drinkplaatsen. Hij vermijdt dicht bebost gebied en geeft de voorkeur aan zonnige, droge gebieden met hier en

use!

De,

Zomertortel en Turkse tortel (op achtergrond)

daar bescherming tegen de elementen. Op het vasteland van Europa is hij voornamelijk te vinden tot een hoogte van 350 meter boven zeeniveau. In Afrika komt de zomertortel ook voor tussen de 1000-1300 meter boven zeeniveau. In Europa heeft de zomertortel competitie gekregen van de Turkse tortel (*Streptopelia decaocto*).

Voedsel

Het merendeel van het dieet bestaat uit zaden, zomertortels zijn wat dat betreft opportunistische ingesteld en eten de zaden die op dat moment op de locatie waar ze zich bevinden voorradig zijn. Dit zijn zowel wilde zaden als geteelde gewassen. Bessen en insecten worden af en toe gegeten. Alhoewel de zomertortel veel in de bomen vertoeft, verzamelt hij

al zijn voedsel op de grond. Daarbij geeft hij de voorkeur aan overzichtelijke open en kale plekken om te foerageren. In het broedseizoen foerageren de meeste zomertortels individueel of paar gebonden. Buiten het broedseizoen om foerageren zomertortels vaak in grotere groepen.

Broeden

Zomertortels zijn monogaam. De ondersoort turtur komt in april en mei aan in het broedgebied in Europa. In Nederland broeden zomertortels van half mei tot eind juli. De doffers komen meestal iets eerder aan en lokken de duivinnen met hun baltsroep. Zodra een duivin in de buurt is volgt de doffer de duivin al hopped en koerend tot dat de paring plaats vindt. In dit stadium is een broedpaar zomertortels vaak naast elkaar te zien waar-

bij ze als echte 'tortelduifjes' elkaars nek en kop gladstrijken. Beide vogels bouwen het nest dat bestaat uit een aantal twijgjes. Het legsel bestaat uit twee eieren die na 13 tot 14 dagen uitkomen. Zowel de doffer als de duivin broeden de eieren en zorgen voor het grootbrengen van de jongen. De jongen vliegen na ongeveer 20 dagen uit. Zomertortels zijn geslachtsrijp op éénjarige leeftijd.

Trek

S. t. turtur en *S. t. arenicola* zijn trekvogels die na het broedseizoen naar Afrika trekken. Sommige vogels van de ondersoort *arenicola* overwinteren af en toe ook in noordwest India. De overige twee ondersoorten zijn minder trek-gevoelig en blijven in hun broedgebied of trekken iets zuidelijker. De meeste vogels van de ondersoorten *turtur* en *arenicola* overwinteren in de Sahel zone van Senegal in het westen tot Ethiopië in het oosten. Voor sommige individuen van de *turtur* ondersoort betekent dat een trekroute van 4000 kilometer die gemiddeld in drie weken wordt afgelegd.

Bibliografie

- * Baptista, L.F., Trail, P.W., Horblit, H.M., Boesman, P., Sharpe, C.J., Kirwan, G.M. & Garcia, E.F.J., (2019) European Turtle-dove (*Streptopelia turtur*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.), Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. Website geraadpleegd mei 2019 <https://www.hbw.com/node/54149>
- * Del Hoyo, J., Elliott, A. & Sargatal, J. eds., (1997) Handbook of the Birds of the World. Vol. 4. Sandgrouse to Cuckoos. Lynx Edicions, Barcelona.
- * Demongin, L., (2016) Identification Guide to Birds in the Hand. Non-Passerine and Passerine families.
- * Van Grouw, H., (2005) Survival of the first. Wetenschappelijke namen voor vogels met als voorbeeld de duiven. *Aviornis International Magazine* nr. 181.
- * Van Grouw, H., (2005) The struggle for names. Synoniemen in wetenschappelijke vogelnamen met als voorbeeld de lachduif. *Aviornis International Magazine* nr. 183.

Van links naar rechts doffers *Streptopelia turtur*, *arenicola*, *rufescens*, *hoggara*

voedsel

De

Keurmeester 133

Het vraagprogramma zoals dat door de NBvV is vastgesteld is bindend voor het NK en de district-tentoonstellingen (DTT'en). Bindend wil zeggen dat de organisatoren van deze wedstrijden gehouden zijn aan het hetgeen het vraagprogramma voorschrijft.

Louis van Kelckhoven

Anders lag dat bij afdelingstentoonstellingen en de shows van speciaalclubs. Organisatoren hiervan konden vragen wat ze wilden, zoals ze ook hun eigen prijzenschema mogen vaststellen. Bijvoorbeeld: de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers erkent de helikopter-grasparkiet niet, maar wie deze vogels op een afdelingsshow of bij de speciaalclub wilde zien mocht ze inschrijven. Zo ook de Speciaalclub Natuurbroed Gouldamadine Nederland (SNGN). Die vroeg voor de nationale show in Elst dit jaar lilaborst poppen. De promotiekleurslag voor dit jaar. Dat konden zij als speciaalclub doen.

Het probleem dat zich vervolgens voordeed was dat de lilaborst pop een niet

gevraagde kleurslag is, want als zodanig onvoldoende herkenbaar. Komt een keurmeester ergens een verdwaalde lilaborst-pop tegen, dan hoort hij of zij die te keuren als de kleurslag waarbij de borstkleur het meest in de buurt komt: paarsborst of witborst.

Het probleem zal duidelijk zijn: de speciaalclub en afdelingen mochten op de eigen shows vogels vragen waarvoor keurmeesters niet waren opgeleid om die te beoordelen. 'Niet gevraagd'?! Hoezo keurmeester?

Daarom heeft de NBvV het reglement aangepast. Het vraagprogramma is nu bindend voor alle onder de vlag van de NBvV georganiseerde tentoonstellingen. Nieuwe kleurslagen kunnen in de daartoe bestemde klassen worden ingeschreven. 'Niet gevraagd' betekent nu ook voor speciaalclubs en afdelingen 'Niet gevraagd'.

Naar aanleiding van de gebeurtenissen in Elst stroomde de mailbox van de Technische Commissie (TC) tropen & parkieten, die over de veren gaat, over. „En dan zijn er bij die echt niet leuk zijn”, horen we op de vergadering van de keurmeestervereniging (KMV). „Als zo iets op mijn werk

gebeurt word ik daarvoor op het matje geroepen.”

Keurmeesters zelf weten de verzendknop ook wel te vinden. Nadat was gecommuniceerd dat het bondsbureau geen declaratieblokken meer verstrekt en dat keurmeesters zelf hun declaratieformulier moeten downloaden en printen, was het huis te klein en de toon van de mails ook niet altijd jofel.

Waar wij ons als leden van de NBvV, in welke hoedanigheid dan ook, wel wat meer van bewust mogen zijn is dat we niet overal iets van hoeven te vinden. En als we al eens ergens iets van vinden, dat we leren die mening voor ons te houden. Dat betekent niet dat iedereen het altijd overal mee eens moet zijn, maar soms is het eigenbelang gewoon ondergeschikt aan dat van het collectief.

Al was het maar als goed voornemen voor 2022.

Regenwormen

Henk Branje

In de loop van vijftig jaar veel liefhebbers bezocht voor 'in de keuken van...'. Graag wil ik wat ervaringen met verschillende vogelsoorten delen met de lezer van 'Onze vogels'. Hopelijk kan de lezer er zijn of haar voordeel mee doen.

Om 'n nest ljusters groot te brengen hebben de oudervogels zo'n vier kilo (!) regenwormen nodig. Hoe kom je aan zoveel regenwormen? Moet je ze aankopen, dan ben je zo'n 18 euro per kilo kwijt!

Een kennis van Rinus van den Heuvel uit Oirschot fokte cavia's; de mest van de dieren werd op een hoop gegooid. De kennis nodigde Rinus 'n keer uit om te komen kijken bij zijn

mesthoop. Hij had namelijk gehoord dat Rinus nogal wat regenwormen nodig had voor z'n vogels. Er werd een schop in de composthoop gestoken: het zag er rood van de regenwormen. Voortaan werden op de zondag enkele scheppen compost gehaald. De vogels haalden er vlot de regenwormen uit en de rest werd bewaard en weer teruggebracht naar de caviakweker. Het restant bleek heel kleine witte wormpjes te bevatten: toekomstige regenwormen. Deze witte miniwormpjes bleken een geweldige voer te zijn voor de schamaliesters. De schama's halen de witte miniwormpjes uit de compost en laten de regenwormen voor wat ze zijn! De schamaliesters voeren daarnaast trouwens ook volop krekels, sprinkhanen en muggenlarven. Tijdens de kweek staat een grote ton in de volière met daarin caviacompost vol met volwassen en onvolwassen regenwormen. De wormen gedijen goed in de composthoop en krijgen dagelijks restanten fruit gevoerd. Zo staan er gedurende het gehele broedseizoen volop regenwormen op het menu.

Bondsmededelingen december 2021

VAN HET HOOFDBESTUUR

In 2022 zijn aftredend de heren Srijder (bondsvoorzitter) en Van Bennekom (lid hoofdbestuur). Beide heren hebben te kennen gegeven niet herkiesbaar te zijn. Kandidaten voor deze functies kunnen zich schriftelijk aanmelden bij Hans van der Stroom (hoofd bondsbureau) via hansvanderstroom@nbvv.nl. De bondsvoorzitter wordt statutair in functie verkozen.

COM

COM Nederland heeft een eigen site. Uiteraard kunt u ook informatie vinden op de sites van de bij COM aangesloten organisaties, maar op den duur zullen wij alle informatie verstrekken op de eigen site: com-vogels.nl

Rein Grefhorst (voorzitter COM Nederland)

VAN DE KEURMEESTERVERENIGING

Tropische vogels en parkieten

W. Stevens uit Emmerich am Rhein heeft ook een mobiel nummer: 06-12238268, hij spreekt ook gewoon Nederlands dus er hoeft niet in het Duits te worden gecommuniceerd.

Kleur en Postuurkanaries

J.P. de Jong is verhuisd naar Pavana 9, 4711 VG St. Willebrord. Telf.nr: 0165-204762 mobiel: 06-20013421 en e-mail : sjaak.dejong@hotmail.com

DISTRICT NOORD-BRABANT OOST

Vogelvereniging L23 De Notenkraaker UIT Liempde heeft op hun jaarlijkse ontmoetingsavond 5 leden gehuldigd, daaronder waren Rogier van Laere, Frank Scheutjens, Ard Smulders (allen 40 jaar lid), Bart Hubbers en Pleter van de Ven (beiden 50 jaar lid).

Districtsvoorzitter Peter Verkuijlen Zuid Oost Brabant heeft op de jaarvergadering van Zang en Kleur Asten op dinsdag 26 oktober 2 leden van Zang en Kleur Asten gehuldigd, waaronder Wim Peters (50 jaar lid).

DISTRICT NOORD-BRABANT WEST

Bij V.V. Vogellust uit Waspik was Dhr. A.J.M Smits 50 jaar lid van zowel van de NBvV als van de vereniging en uiteraard werd hij daarvoor gehuldigd.

V.V. "de Zuidwesthoek " uit Hoogerheide stond stil bij een heel bijzondere jubileum van Dhr. J. Meesters uit Putte. Hij is maar liefst 60 jaar lid van de NBvV. In 1960 werd hij lid van de vereniging in Putte en daarmee dus ook van de NBvV. In de beginja-

ren zowel gewoon lid alsook in veel bestuursfuncties en hij behaalde vele prijzen met zijn vogels, zelfs wereldkampioen worden viel hem ten deel. Binnen de NBvV is hij jarenlang (internationaal) keurmeester geweest en heeft hij vogels gekeurd in binnen- en buitenland. Daarnaast is hij vele jaren in de weer geweest met het opleiden van nieuwe keurmeesters. Nu beleeft hij zijn hobby op een heel andere manier maar is nog steeds een vraagbaak voor veel leden van de vereniging.

De
Vogel

DISTRICT FRIESLAND

Op 28 september is door districtsvoorzitter Sicco Veenstra aan de dhr. Miedema de speld uitgereikt voor het 60 jaar lidmaatschap van de NBvV. De heer Miedema heeft 22 jaar in het bestuur van De Edelzanger te Franeker diverse functies ingevuld, daarna is de heer Miedema altijd trouwe bezoeker gebleven van de activiteiten en diverse hand en spandiensten voor de vereniging uitgevoerd met veel plezier. En nog steeds geniet hij van vogels op dit moment 4 kweekkooien met tropische vogels.

DISTRICT UTRECHT

Bij Kanaria1 (afd. Utrecht218) vierde Dhr. K.P. Bloemheuvel Zijn 60-jarig jubileum. Dhr. R. v.d. Putten (districtsvoorzitter) reikte hem de speld uit en de vereniging zette hem in de bloemen.

Tijdens de tentoonstelling op 22 oktober zette Zang en Kleur uit Wijk bij Duurstede twee jubilarissen in het zonnetje: Arnold van den Brink en Aart van Dalen zijn beiden 50 jaar lid.

Jubilea

Jubilarissen 25 jaar

Mevr. Van der Burgt-van de Mortel, afd. Meijel (M20);
H. Bolscher en H. Kokkelink, afd. Ootmarsum (O34);
H. van Rut, afd. Asten (A28);
L.J. Groenewegen v.d.Weiden en J. Kulkler, afd. Waddinxveen (W09);
Mevr. L. Sebrechts en B. van Hoof, afd. Hoogerheide (H15).

Jubilarissen 40 jaar

E. Brugman, F. van der Maden en G. Kuipers, afd. Nieuw-Vennep (N39);
L. Smeets, afd. Reuver 2 (432);
J. Hamminga, afd. Schildwolde (S07);
R.van Laere, F. Scheutjens en A. Smulders, afd. Liempde (L23);
J. van Overvelt, L. Dries en J. Buijens, afd. Hoogerheide (H15).

Jubilarissen 50 jaar

A.H. Lansbergen, afd. Schiedam (S01);
L.W.B. Klasen, afd. Zevenbergen 1 (Z18);

Speciaalclub van Insecten-en Vruchtenetende Vogels

Tijdens de feestelijke opening van de Bird Experience Oirschot en de presentatie van het jubileumboek 'Het houden en kweken van Insecten- en Vruchtenetende Vogels' vanwege het 50-jarig bestaan van deze vereniging is de secretaris Sytse Andringa benoemd tot erelid.

B. Hubers en P. van de Ven, afd. Liempde (L23);
W. Peters, afd. Asten (A28);
A. van den brink en A. van Dalen, afd. Wijk bij Duurstede (W08).

Jubilarissen 60 jaar

G. Miedema, afd. Franeker (F01);
K.P. Bloemheuvel, afd. Utrecht 1 (218);
J. Meesters, afd. Hoogerheide (H15).

Overledenen

J. Heuvelman was mede oprichter en oud bestuurslid van V.V.'De Goudvink, afd. Gouderak (G32).

A.H.J. Buunk, Emst (A12); Mevr. C.A. de

Man-van Vliet, Nieuw-Bijerland (P07); W. Kuipers, Sneek (J01); G. J. Ezedam, Enter (R06); G.G.J. Eijkemans, St Oedenrode (O13); D. Mahler, Bemmell (G14);
H. Marinus, Bakkerveen (U05); J. Dam, Roosendaal (R19); J. Broeren, Schijndel (S23); R. Beijen, Bilthoven (B58); C.B. Jansen, Braamt (311); J. Elderhorst, Nootdorp (N25); A. Roza, Hardinxveld-Giessendam (H18); J. Olthof, Sleen (N01); C.J.R.T. de Bruyn, Stevensbeek (A32); H. J. Tijscholte, Denekamp (D11); E.J. Broekhuis, Olst (OD1); A.C.M. Klarenbeek, Nieuwegein (V21); F. Theeuwes, Gilze (G08); E. Bossinga, Groningen(W16); N. J. Jonker, Oudkarspel (Z11); G. Janssen, Overloon (V22).

Wij wensen alle nabestaanden veel sterkte bij het verwerken van hun verlies.

De Vogel

De

ERELEDEN

L.M.G. Bertina, C. van Elven, H. de Geus, R. Grefhorst, J. Heesakkers, H.P.G.M. van Hout, J.A.M. Kerkhof, P.J.F. Klören, T.J. Koenen, C.G. Maandag, S. Munniksmä, Mr. H.J.M. Stienen, H.K. v.d. Wal, C.W. Westland, W. Zijlstra.

LEDEN VAN VERDIENSTE

J.J. Aelbrecht, J. v/d Beek, E.B.A. Berns, T. Bielderma, K. Bink, B. Bosch, H. Branje, A. Castermans, R. van Dijk, A. Gort, P. Hagenaars, K. Haisma, B.A.M. Horsting, A.J. Houtkooper, H.F.M. Jansen, J.M.C. van Kempen, G. Koenderink, J. Kreijveld, C.H.M. van der Linden, C. van Lunteren, A. Mertens, A. van Mingeroet, A.P.F. van Niel, P. Ooijen, C. van Oosterhout, J. Perdon, R. Steenbakkers, H. Suichies, W.A. Tolman, P. v.d. Tulin, J. Wijnhoven, H. Wouwenaar, K. Zegelaar.

HOOFDBESTUUR

Voorzitter: Klaas Snijder, tel. 0513-416610, E-mail: ksnijder@home.nl

2e voorzitter: Albert Zomer, tel. 0546-456146, E-mail: albertzomer1958@outlook.com

Secretaris: Huub Mertens, tel. 06-19053510, E-mail: huubmertens54@gmail.com

Penningmeester: Dirk Verburg, tel. 0113-502676, E-mail: cn.vogel@zeelandnet.nl

Bestuurslid: Sjaak van Bennekom, tel. 035-6562027, E-mail: jvanbennekom@hetnet.nl

VERTROUWENSPERSOON

Jan Perdon, tel. 06-53256215, E-mail: pdte@home.nl

SECRETARIAAT KEURMEESTERSVERENIGING

Hans de Boer, Kraatsweg 40, 6712 DC Ede, tel. 06-42812029, E-mail: secretariaatkmw@gmail.com

BONDSBUREAU

Bezoekadres: Aletta Jacobsstraat 4, 4623 ZB Bergen op Zoom.

Postadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.

Telefoon: 0164-235007

E-mail: info@nbvv.nl

Internet: www.nbvv.nl

Het bondsbureau is op werkdagen geopend van 8.30 tot 12.30.

Uitgebreide contactinformatie vindt u op onze website www.nbvv.nl

COLOFON**Colofon****UITGEVER**

'Onze Vogels' is het maandelijkse tijdschrift van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Een organisatie van vogelliefhebbers met ca. 23.000 leden. De NBvV is opgericht in 1933. De totale oplage van Onze Vogels bedraagt 24.000 exemplaren.

Het tijdschrift wordt toegezonden aan leden, verspreide leden en binnen- en buitenlandse abonnees. Men wordt lid van de NBvV door zich aan te sluiten bij een van de circa 500 plaatselijke verenigingen van de bond. Ook bestaat voor iemand die principieel geen lid wenst te worden van een afdeling/vereniging om verspreid lid worden van de NBvV. Een verspreid lidmaatschap kost € 40,- per jaar (bij automatische incasso – anders zijn € 2,50 extra administratiekosten verschuldigd).

ABONNEMENTSPRIJZEN

Nederland € 30,- (bij automatische incasso – anders zijn € 2,50 extra administratiekosten verschuldigd), België € 36,-, Priority-post naar alle andere landen € 94,-. Verspreid lid buitenland: bovenvermelde bedragen met € 10,00 verhogen. Het abonnementsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

ADRES

NBvV, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom tel. 0164-235007, e-mail: info@nbvv.nl, website: www.nbvv.nl

Bankrekeningen: ABN AMRO bank, IBAN: NL55ABNA0468959262 (BIC: ABNANL2A) - ING bank, IBAN: NL96INGB0001148324 (BIC: INGBNL2A) t.n.v. Ned. Bond van Vogelliefhebbers.

De NBvV staat ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda onder nummer 40280824.

REDACTIE

Hoofredactie: Henk Branje – te bereiken via E-mail: hbranje@icloud.com

Redactieadres: Bonds bureau NBvV, t.a.v. redactie Onze Vogels, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom. Tel. 0164-235007 E-mail: info@nbvv.nl

ZAKELIJKE ADVERTENTIES

Tarieven en deadlines voor zakelijke advertenties zijn te verkrijgen via het bondsbureau te Bergen op Zoom.

VERANTWOORDELIJKHEID

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is niet verantwoordelijk voor de gepubliceerde advertenties en kent geen verplichting tot het opnemen van advertenties. De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de NBvV geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Overname van artikelen, illustraties, foto's of gedeeltes daarvan is zonder schriftelijke toestemming niet toegestaan.

VORMGEVING: Ingrid Hubers

DRUK: Muller Print & Sign - Amsterdam

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd in de tweede volle week van de volgende maand.

BEËINDIGING LIDMAATSCHAP:

Afdelingsleden kunnen, indien gewenst, hun lidmaatschap beëindigen middels opzegging bij de vereniging waar zij lid zijn. Dit kan per kwartaal. Het lidmaatschap voor verspreide leden is per jaar opzegbaar.

Verspreide leden kunnen hun jaarlidmaatschap telkenmale per 31 december opzeggen via het Bonds bureau.

Bruinopaal rood mozaïek

december

Tekst: H. Branje
© Johan van der Maelen

De kalendervogel van de maand december is een op 4 oog prachtige kleurkanarie. Het is een combinatie van een bruinreëskanarie met apaaifactor, rode vetstokkleur gecombineerd met de mozaïefactor. De afgebeelde vogel is een mannelijke vogel bruinopaal rood mozaïek type 2. Een moeilijke wedstrijd vogel, want hij moet én een goed pigmentbezit hebben en correcte mozaïek aftekeningen laten zien.

Wat dat laatste betreft valt zeker een en ander op te merken. Een man mozaïek type 2 moet een zogeheten 'puttermasker' laten zien. Het oog moet binnen het rode masker liggen, net als dat bij een putter het geval is. Rode wangen zijn echter niet gewenst. Deze vogel heeft een masker dat te ver naar achteren doordoopt; ideaal is dat het masker zo

vertoesim doorloopt achter het oog. Het doorschijnende rood in de rug mag minimaal zichtbaar zijn, maar het liefst helemaal niet. Een rugdek zonder doorschijnend rood is in de praktijk heel moeilijk te realiseren. Evenmin is het gewenst dat de vogel vetstokkleur laat zien in vleugel- en/of staampennen. Die vetstokkleur is bij het afgebeelde exemplaar nog te zien in de staart en de grote vleugelpenen.

Wat het bruinopaal pigment betreft, de gehele vogel moet donker (goed gemelaniseerd) overkomen. De bestreping moet breed zijn en in evenwijdige banen op de rug liggen maar niet te donker (anders gaan we te veel richting Mogno); de tint moet grijs blauwachtig bruin zijn. Omdat de rug van de vogel op de foto niet goed gesloten is (ligt wat open), kun je de ligging van het

pigment op het rugdek niet goed beoordelen. De pigmentbestreping is namelijk nauwelijks zichtbaar. Een foto is een momentopname, wanneer de vogel even tijd heeft kan het zijn dat hij zo vinnig moe'strak trekt. En... dan ziet hij er soms heel anders uit. Een keuring is en blijft een momentopname.

De bewedning van de vleugels sluit niet optimaal terwijl de flanken strakker aangesloten aan het lichaam moeten liggen.

Al met al nogal wat opmerkingen, maar..... ook een vogel die geen tripper is op een show kan desondanks een plaatje zijn voor de vogelliefhebber.

De

Alles voor jouw vogels

JUNAI

HUISVESTING

VOEDING

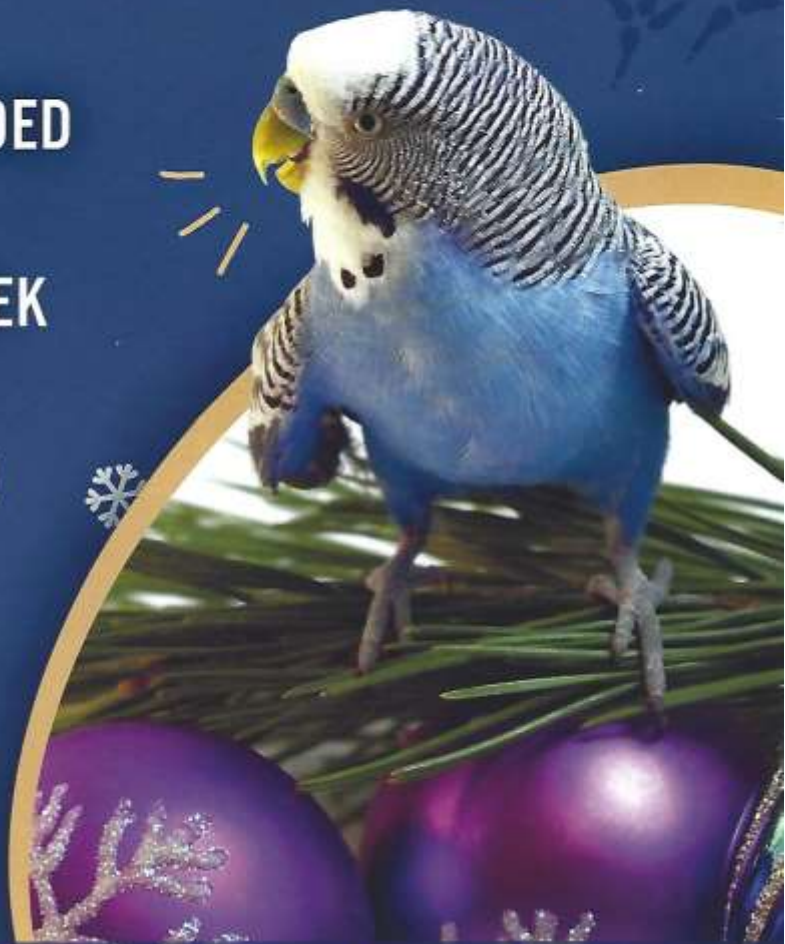
SPEELGOED

APOTHEEK

EN MEER

Bestel nu op
www.junai.nl

✓ GRATIS RETOUR MOGELIJKHEID ✓ GRATIS VERZENDING VANAF 49€ ✓ VOOR 22:00 BESTELD, MORGEN IN HUIS!

De

se